

Vihdin lukio

Opinto-opas

2009 – 2010

*Hiidenvedentie 3
03100 NUMMELA
puhelin: (09) 4258 3007*

sähköposti: etunimi.sukunimi@vihti.fi
kotisivu <http://www.vihti.fi>

Opiskelijan nimi:

Vihdin lukio

Hiidenvedentie 3
03100 NUMMELA

va. rehtori	Satu Nokelainen	(09) 4258 3055 / 044 042 1753
apulaisrehtori	Tuula Jantunen	(09) 4258 3421 / 044 042 1389
opinto-ohjaajat 1265	Timo Marsio	(09) 4258 3056 /044 042
kanslia/koulusihteeri	Riikka Huikuri	(09) 4258 3052 / 044 042 1263
opettajanhuoneet (puoli)	Mirja Poutiainen	(09) 4258 3007 (09) 4258 3053 / 044 767 4689 (uusi)
kiinteistöhoitaja	Petri Kunnari	(09) 4258 3057 / 044 767 4690 (kielet)
terveydenhoitaja	Virpi Tervo	044 042 1195 (09) 4258 2264

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@vihti.fi

Lukuvuoden 2009 - 2010 työ- ja loma-ajat:

Syyslukukausi	11.8. – 19.12.2009	
• syysloma	12.10. – 16.10.2009	viikolla 42
• joululoma	21.12.2009 – 6.1.2010	
Kevätlukukausi	7.1.2009 – 5.6.2010	
• talviloma	22.2. – 26.2.2010	viikolla 8
• pääsiäinen	2.4. – 5.4.2010	
• vapunpäivä	1.5.2010	
• helatorstai	13.5.2010	
• lomapäivä	14.5.2010	

Lukuvuoden jaksotus ja koeviikot:

Jakso		Koulupäivät	Koeviikko
1.	11.8. – 30.9.2009	37	23.9. – 30.9.2009
2.	1.10. – 29.11.2009	37	20.11. – 27.11.2009
3.	30.11. – 7.2.2010	38	29.1. – 5.2.2010
4.	8.2. – 11.4.2010	38	31.3. – 9.4.2010
5.	12.4. – 5.6.2010	39	25.5. – 2.6.2010

Lukuvuoden uusintakuulustelupäivät:

Uusintakuulustelupäivä	Kello	Ilmoittauduttava viimeistään
tiistai 27.10.2009	16.00 – 18.30	torstai 22.10.2009 klo 12.00
tiistai 12.1.2010	16.00 – 18.30	torstai 7.1.2010 klo 12.00
tiistai 9.3.2010	16.00 – 18.30	torstai 4.3.2010 klo 12.00
tiistai 4.5.2010	16.00 – 18.30	torstai 29.4.2010 klo 12.00
torstai 10.6.2010	9.00 – 11.30	maanantai 7.6.2010 klo 14.00

O-merkintöjen suoritusaikataulu:

Jakson 5 (lv 2008 – 2009) O	täydennys 1. jakson koeviikon loppuun mennessä (30.9.2009)
Jakson 1 (lv 2009 – 2010) O	täydennys 2. jakson koeviikon loppuun mennessä (27.11.2009)
Jakson 2 O	täydennys 3. jakson koeviikon loppuun mennessä (5.2.2010)
Jakson 3 O	täydennys 4. jakson koeviikon loppuun mennessä (9.4.2010)
Jakson 4 O	täydennys 5. jakson koeviikon loppuun mennessä (2.6.2010)
Jakson 5 O	täydennys lv:n 2010-2011 1. jakson koeviikon loppuun mennessä

Sisällysluettelo

1. Opettajat ja muu henkilökunta	5
2. Lukiolaisen sanakirja	7
3. Opiskelu Vihdin lukiossa	8
3.1 Hallinto	8
3.2 Koulupäivän aikataulu	8
3.3 Ryhmänohjaajat ja kotiluokat	9
3.4 Ruokailu	9
3.5 Poissaolot ja niiden selvittäminen	9
3.6 Myöhästyminen	10
3.7 Koulun työrauhan ja viihtyisyyden ylläpitäminen	10
3.8 Opiskeluvälineet	10
3.9 Kulkuneuvot	10
3.10 Koulun retket ja vapaa-ajan toiminta	11
4. Oppilaskuntatoiminta	11
5. Kurssimuotoisen luokattoman lukion tuntijako	12
6. Opiskeluohjeita	13
7. Oman opinto-ohjelman laatiminen ja kurssivalinnat	13
7.1 Lukiota käyvien valinnat	14
7.2 Lukion aloittavien valinnat	14
7.3 Ylisuurten ryhmien pienentäminen	14
7.3.1 Uuden ryhmän perustaminen	14
7.3.2 Opinto-ohjaaja tasoittaa ryhmät	14
7.4 Valintojen muutokset	14
7.5 Lopullinen kurssitarjotin	14
8. Kurssien suorittaminen	15
8.1 Koeviikot	15
8.2 Kurssin itsenäinen suoritus	15
8.3 Muissa oppilaitoksissa suoritettut kurssit	15
8.4 Kouluverkkoyhteistyö	16
8.5 Taito- ja taideaineiden lukiodiplomi	16
8.6 Verkko-opiskelu	16
9. Arviointi	16
9.1 Opiskelijan arviointi	16
9.2 Kurssin arviointi	17
9.2.1 Kurssin keskeyttäminen	17
9.2.2 Kurssin arvioimatta jättäminen	17
9.2.3 O-merkinnän muuttaminen kurssisuoritukseksi	17
9.2.4 Hyväksytyn kurssin uusiminen	18
9.2.5 Hylätyn kurssin uusiminen	18
9.2.6 Uusintakuulustelut	18
9.2.7 Opiskelijan vastuu kurssiarvosanoista	18
9.3 Oppimäärän arvostelu	18

10. Ylioppilaskirjoitukset	19
10.1 Preliminäärit, kertauskurssit, ällitällit ja korotustentit	19
10.2 Opintojen suorittaminen loppuun	19
10.3 Ylioppilastutkinnon rakenne	20
10.4 Reaaliaineiden kokeet	20
10.5 Äidinkielen koe	21
10.6 Kielten kokeet	21
10.7 Matematiikan koe	21
10.8 Erityisjärjestelyt	21
11. Opiskeluterveydenhuolto	22
11.1 Terveystenhoitaja	22
11.2 Suun terveydenhuolto	22
11.3 Nuorisosaama	22
12. Tapaturman sattuessa	22
13. Opintososiaaliset etuudet	23
13.1 Opintotuki	23
13.2 Koulumatkakustannukset	23
14. Kurssien lyhyet kuvaukset ja oppikirjat	24
15. Jakson 1 kurssitarjotin ja kalenteri	54
16. Jakson 2 kurssitarjotin ja kalenteri	55
17. Jakson 3 kurssitarjotin ja kalenteri	56
18. Jakson 4 kurssitarjotin ja kalenteri	57
19. Jakson 5 kurssitarjotin ja kalenteri	58
20. Vihdin lukio järjestyssäännöt	59

TERVETULOA VIHDIR LUKIOON!

Tämä opinto-opas johdattaa sinut itsenäisen ja aktiivisen lukio-opiskelun pariin. Oppaassa on selvitetty keskeiset lukiomme tiedot ja käytänteet – tämän oppaan avulla selviävät valinnanmahdollisuutesi ja vastuusi sekä erilaiset lukion toimintaan liittyvät säännöt. Lue opas huolellisesti heti lukuvuoden alkaessa ja anna se myös huoltajillesi tutustuttavaksi.

1. Opettajat ja muu henkilökunta

Opettajan nimi	Lyhenne	Opetusaineet ja muut tehtävät
Ahola Henna	Hea	äidinkieli ja kirjallisuus
Anttola Susanna	San	kuvataide, ryhmänohjaaja 1 a
Halonen Ilpo, FK	Iha	saksa, tietotekniikka
Hautio Kaisa, FM	Kha	fysiikka, matematiikka, virkevapaalla
Heinonen Anna, TM	Ahe	uskonto, historia, ryhmänohjaaja 2 f
Huikuri Riikka, FM	Rhu	opinto-ohjaaja, historia, yhteiskuntaoppi, filosofia, ryhmänohjaaja 4r
Jánská Beáta, FM	Bja	englanti, saksa, virkevapaalla
Jantunen Tuula, FM	Tja	apulaisrehtori , englanti, ruotsi
Joerinne Aulikki, FM	Ajo	äidinkieli ja kirjallisuus, ryhmänohjaaja 2 d
Juntunen Laura, FM	Lju	historia, yhteiskuntaoppi, filosofia, elämäntutkimustieto, ryhmänohjaaja 1 b
Kalmari Riki, FM	Rik	fysiikka, matematiikka
Kankare Anna, FM	Aka	matematiikka, ryhmänohjaaja 3 c
Kasala Päivi, TK	Pka	ortodoksinen uskonto
Korkeila Antti, FM	Ako	kemia, matematiikka, ryhmänohjaaja 1 d
Lahti Sirkka, FK	Sla	ruotsi
Leván Iina, FM	Iil	ranska, saksa
Lundell Leea, TaM	Llu	kuvataide, virkevapaalla
Marsio Timo, FK	Tma	opinto-ohjaaja, historia, yhteiskuntaoppi, ryhmänohjaaja 4t
Mauno Ossi, FM	Oma	matematiikka, tietotekniikka, ryhmänohjaaja 1 c
Miilunpalo Matti, FM	Mmp	biologia, maantiede, ryhmänohjaaja 3 a
Niemi Marja, TM	Mni	uskonto
Nokelainen Satu, FM	Sno	va. rehtori , äidinkieli ja kirjallisuus
Nurmesniemi-Heino Johanna, MuM	Jnh	musiikki
Orkovaara Pirjo, LitM	Por	liikunta, terveystieto, ryhmänohjaaja 2 e
Peltoniemi Tiina, FM	Tpe	ranska, ruotsi, ryhmänohjaaja 3 b
Pihlström Laura, FM	Lpi	ruotsi, ranska, ryhmänohjaaja 1 e
Pirinen Maria, FM	Mpi	maantiede, biologia
Päivänsalo Tiina-Maria, PsM	Tmp	psykologia, ryhmänohjaaja 2 a
Ridanpää-Tolvanen Päivi, FM	Prt	erityisopettaja
Saarinen Juhana, FM	Jus	historia, yhteiskuntaoppi, filosofia, tietotekniikka, ryhmänohjaaja 2 b
Saarinen Pirjo, FM	Psa	kemia, matematiikka, ryhmänohjaaja 3 d
Saarinen Tuija, FM	Tsa	englanti, saksa, ryhmänohjaaja 2 c , oppilaskunnan ohjaava opettaja
Sariola Sirkka, FK	Ssa	englanti, ryhmänohjaaja 1 f
Sawchuk-Vehkavuori Jenneth, FM	Jsv	englanti
Sinko Marja-Leena, FM	Mls	äidinkieli ja kirjallisuus

Tuoma Johanna, FM	Jtu	fysiikka, matematiikka, ryhmäohjaaja 3 e
Tuomainen Sirpa, FM	Stu	äidinkieli ja kirjallisuus, virkevapaalla
Turkki Tuija, FM	Tut	espanja
Urho Ritva-Liisa, FM	Rlu	matematiikka, kemia, virkevapaalla
Urpilainen Harri, LitM	Hur	liikunta, terveystieto
Vainionpää Minna, FM	Mva	ruotsi, ryhmäohjaaja 3 f, oppilaskunnan ohjaava opettaja

Muu henkilökunta:

Terveystenhoitajat:

Tervo Virpi (lukio)

Puhelin:

(09) 4258 2264

Koulupsykologi:

Koululääkäri:

Nummelan terveysaseman lääkärit

Kiireellinen ajanvaraus

(09) 4258 2100

Kiireetön ajanvaraus

(09) 4258 2400

Tiedustelut vastaanottohoitajalta

(09) 4258 2009

Hammashuolto:

Nummelan terveysaseman hammaslääkärit ja -hoitajat

Ruokapalvelutyönjohtaja: Jouhki Sari

(09) 4258 3355

/

044 042 1763

Asiakaspalvelussa:

ruokapalvelutyöntekijät Halonen Katri, Hiidenvesi Tiina, Jukka Juha, Silvennoinen Pia

Keittiössä:

keittäjät Ahlqvist Marita, Salakka Katja, Silván Anne
yhdistelmätyöntekijä Sorvari Carina

Laitoshuoltajat:
Raili,

Hattberg Mia, Kaartoma Aila, Niemi Kirsi, Pupart Ly, Ranta

Tanhuanpää Päivi, Vanni Jaana

2. Lukiolaisen sanakirja

Abiturientti (abi)

Lukion 3. tai 4. vuosikurssin opiskelija.

Ainevalintakortti

Sisältää lukion tarjoamat eri oppiaineiden kaikki pakolliset, syventävät ja soveltavat kurssit. Niistä opiskelija valitsee pakollisia kursseja 47 - 51 ja syventäviä vähintään 10, yhteensä vähintään 75 kurssia.

Jakso

Lukuvuosi on jaettu viiteen jaksoon, joten työjärjestys vaihtuu viisi kertaa lukuvuoden aikana. Jakson lopussa on kuusipäiväinen koeviikko, jonka päätyttyä annetaan jaksotodistus.

Kurssi

Lukioiden oppiaineet ja muu opetus on jaettu kursseiksi. Kurssi opiskellaan yleensä keskitetysti yhden jakson aikana; yhdessä jaksossa on oltava vähintään 4 kurssia. Yhden kurssin kesto on 38 tuntia eli 5 tuntia / vko.

Koeviikko

Jakso päättyy koeviikkoon, jolloin eri päivinä on opiskelijan valitsemien kurssien kokeita. Koeviikon aikataulu ilmoitetaan 1,5 viikkoa ennen jakson loppumista.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Opiskelija voi suorittaa kurssin osallistumatta opetukseen. Opiskelija anoo ainevastavalta opettajalta lupaa kurssin itsenäiseen suorittamiseen ja sopii opettajan kanssa tehtävät. Itsenäinen kurssi on suoritettava hyväksytysti. Opinto-oppaassa on ilmoitettu, mitkä kurssit on mahdollista suorittaa itsenäisesti.

Kurssitarjonta

Kurssitarjonnasta opiskelijat valitsevat seuraavalle vuodelle haluamansa kurssit. Opiskelijoiden valintojen perusteella, lukiolle annettujen resurssien mukaan, rehtori tekee varsinaisen kurssitarjottimen.

Kurssitarjotin ja palkki

Kurssitarjottimelta opiskelija valitsee kussakin jaksossa opiskelemansa kurssit numeroiduilta riveiltä. Näitä numeroituja rivejä (1-8) kutsutaan palkeiksi. Pääsääntöisesti yhdeltä riviltä voi ottaa vain yhden kurssin. Poikkeuksena puolikkaat kurssit, joita voi ottaa kaksi.

Lukiodiplomi

Taito- ja taideaineissa voi olla koulukohtaisia diplomikursseja. Opetushallitus antaa diplomikursseista valtakunnalliset yleisohjeet. Opiskelija saa lukiodiplomin päättötodistuksensa liitteeksi.

Lukuloma

Ennen kevään ylioppilaskirjoituksia abeilla on noin kolmen viikon mittainen lukuloma.

Luokattomuus

Jokainen opiskelija laatii oman opetussuunnitelmansa ja etenee sen mukaisesti. Opetusryhmien koostumus vaihtelee oppilaiden valintojen perusteella. Lukiossa ei voi jäädä luokalle. Lukion voi suorittaa 2 - 4 vuodessa.

Penkkarit (penkinpainajaiset)

Järjestetään joka helmikuussa abien päättäessä varsinaisen opiskelunsa. Tapahtuma on karnevaalihenkinen rieha ja abeille viimeinen tilaisuus irrotella ennen siirtymistä lukulomalle yo-kokeita varten.

Preliminäärikoe

Lukiossa järjestetään useimmissa ylioppilaskirjoitusaineissa ns. ylioppilaskokeiden valmistavat kirjoitukset eli preliminäärikokeet joko kertauskurssin loppukokeena tai erillisenä kokeena. Monissa aineissa kokeet ovat valtakunnalliset.

Ryhmänohjaaja ja ryhmänohjaajan tunti (ro-tunti)

Jokaisen vuositason opiskelijat on jaettu ryhmiin esim. 1a - 1f, joiden ohjaajina toimivat eri aineiden opettajat. Ryhmänohjaajan tunti pidetään perjantaisin klo 10.45 - 12.05 välisenä aikana. Tarkempi jaottelu ryhmien kesken selviää lukuvuoden alussa.

Tunnilla pidetään koko luokka-asteen yleisinfo tai ro tiedottaa omalle ryhmälleen ajankohtaisista asioista. Ryhmänohjaustunti on pakollinen.

Suullisen kielitaidon kokeet

Vapaaehtoinen suullisen kielitaidon koe voidaan järjestää vieraissa kielissä, toisessa kotimaisessa sekä suomen kielessä. Äidinkielen suulliseen kokeeseen osallistuminen edellyttää valtakunnallisen syventävän puheviestinnän kurssin (ÄI 7) käymistä. Hyväksytystä suorituksesta saa erillisen todistuksen. Kokeissa käytettävän aineiston laatii Opetushallitus.

Suullinen tentti/ällitälli

Suulliset tentit/ällitällit järjestetään kirjoitettavissa aineissa syksyisin ja keväisin ennen yo-kirjoituksia. Niissä käydään läpileikkaus ko. aineen koko lukion oppimäärästä. Tentti on keskeinen apuväline valmistautumisessa yo-kirjoituksiin. Ällitällejä ei järjestetä aineissa, joissa on erillinen kertauskurssi.

Tuntikiertokaavio

Tuntikiertokaavioon on merkitty maanantaista perjantaihin kurssitarjottimessa esiintyvien palkkien numerot kutakin yhtä monta kertaa. Tuntikaavion avulla opiskelija sijoittaa valitsemansa kurssit lukujärjestykseen.

Wanhat tanssit

Lukion 2. vuositasen opiskelijoiden syventävä liikunnan kurssi, jonka päätteeksi kurssin käyneet järjestävät wanhat tanssit -esityksen.

3. Opiskelu Vihdin lukiossa

3.1 Hallinto

Kunnan koululaitoksesta vastaa **kasvatus- ja koulutuslautakunta**, jonka puheenjohtajana toimii Meri-Kukka Forsius. Lautakunnassa käsiteltävät asiat valmistelee sivistyskeskuksen hallinto.

Sivistysjohtaja Marjo Ojajärvi puh. (09) 4258 3163, 050 537 3340

Muut sivistyskeskuksen puhelinnumerot Vihdin kunnan keskuksen kautta p. (09) 4258 3000.

Rehtori

Vihdin lukion rehtori on tavattavissa huoneessaan uuden puolen kolmannessa kerroksessa. Yhteydenotot puh. 044 042 1753

Apulaisrehtori

Vihdin lukion apulaisrehtori on tavattavissa huoneessaan uuden puolen kolmannessa kerroksessa. Yhteydenotot puh. 044 042 1389

Kanslia

Koulusihteeri on tavattavissa päivittäin klo 8.00 – 11.10 ja 11.40 – 15.45 uuden puolen kolmannessa kerroksessa.

Yhteydenotot puh. (09) 4258 3007.

Opinto-ohjaaja

Lukion opinto-ohjaajat Timo Marsio ja Riikka Huikuri ovat tavattavissa työhuoneissaan jaksoittain ilmoitettuina aikoina. Heiltä voit varata ajan myös kahdenkeskiseen keskusteluun.

Yhteydenotot puh. (09) 4258 3056 Marsio, (09) 4258 3052 (Huikuri).

3.2 Koulupäivän aikataulu

Aikataulu / I ruokailuvuoro (ryhmät 9 →)		Aikataulu / II ruokailuvuoro (ryhmät 1-8)	
1. oppitunti	klo 8.00 – 9.15	1. oppitunti	klo 8.00 – 9.15
2. oppitunti	klo 9.30 – 10.45	2. oppitunti	klo 9.30 – 10.45

ruokailu klo 10.45 – 11.30		3. oppitunti al- kuosa	klo 10.55 – 11.30
3. oppitunti	klo 11.30 – 12.45	ruokailu klo 11.30 – 12.05	
4. oppitunti	klo 13.00 – 14.15	3. oppitunti jäl- kiosa	klo 12.05 – 12.45
5. oppitunti	klo 14.20 – 15.35/16.15	4. oppitunti	klo 13.00 – 14.15
		5. oppitunti	klo 14.20 – 15.35/16.15

Päivänavaukset kuunnellaan luokissa keskusradion kautta tiistaisin (opettajat) ja torstaisin (oppilaskunta) vuorolistan mukaan. Päivänavaus alkaa kello 9.35.

Ryhmänohjaustuokit pidetään perjantaisin klo 10.45 – 12.05 välisenä aikana kotiluokissa. Ne ovat tärkeitä ajankohtaisten informaatioiden välitysaikoja, joten niihin osallistuminen on kaikille välttämätöntä.

3.3 Ryhmänohjaajat ja ryhmien kotiluokat

1 a	Susanna Anttola	311	2 e	Pirjo Orkovaara	218
1 b	Laura Juntunen	214	2 f	Anna Heinonen	212
1 c	Ossi Mauno	118	3 a	Matti Miilunpalo	116
1 d	Antti Korkeila	215	3 b	Tiina Peltoniemi	316
1 e	Laura Pihlström	217	3 c	Anna Kankare	v225
1 f	Sirkka Sariola	219	3 d	Pirjo Saarinen	122
2 a	Tiina-Maria Päivänsalo	221	3 e	Johanna Tuoma	120
2 b	Juhana Saarinen	222	3 f	Minna Vainionpää	318
2 c	Tuija Saarinen	223	4 r	Riikka Huikuri	315
2 d	Aulikki Joenrinne	220	4 t	Timo Marsio	317

3.4 Ruokailu

- **1. - 3. jakson aikana** 1. ruokailuvuorossa (klo 10.45 – 11.30) syövät kurssitarjottimen ryhmät yhdeksästä eteenpäin (9 - 18). Ryhmät 1 - 8 syövät 2. ruokailuvuorossa klo 11.30 – 12.05.
- **4. ja 5. jakson aikana** 1. ruokailuvuorossa ruokailevat toisen ja neljännen vuositason opiskelijat, 2. ruokailuvuorossa ensimmäisen vuositason opiskelijat. Liikuntatunnit saattavat aiheuttaa ruokailuvuoron muutoksen.

Lukion ruokala on mitoitettu pienemmälle ruokailijamäärälle, kuin ruokailijoita yksittäisessä vuorossa on, joten älä jää keskustelemaan ruokalaan syötyäsi vaan anna tilaa seuraavalle.

3.5 Poissaolot ja niiden selvittäminen

Poissaolot on aina selvitettävä. Niistä aiheutuva näyttöjen puuttuminen voi olla este kurssin suorittamiselle. Aiheettomien ja selvittämättömien poissaolojen vuoksi voit menettää mahdollisuuden jatkaa kurssia.

Poissa osan koulupäivää

Sairastuessasi kesken koulupäivän tai joutuessasi olemaan muun pakottavan syyn takia poissa osan koulupäivästä ilmoita asiasta kyseisen tunnin / kyseisten tuntien opettajalle.

Pidempi sairaus

Jos olet sairaana yli kolme koulupäivää, ilmoita poissaolostasi kouluun, ensisijaisesti ryhmänohjaajallesi. Pidä itse huolta läksyistä, jotta et jää opinnoissasi jälkeen.

Etukäteen tiedossa olevat poissaolot

Korkeintaan viikon mittaista mahdollista ylimääräistä lomaa tai vapautusta koulutyöstä on opiskelijan tai hänen huoltajansa pyydettävä ryhmänohjaajalta. Yli viikon ja enintään vuoden mittaiseen poissaoloon pyydetään lupa rehtorilta.

Loma-anomus laaditaan kansliasta saatavalle lomakkeelle, joka on jätettävä ryhmänohjaajalle / rehtorille hyvissä ajoin. Poissaololuvan saatuaan opiskelija toimittaa lomakkeen kyseisen jakson opettajilleen allekirjoitettavaksi.

Kouluaikana tapahtuvia matkoja suunniteltaessa on syytä ottaa huomioon seuraavat seikat:

- runsaat poissaolot vaikeuttavat aina opiskelua,
- lomaa ei myönnetä koeviikolle,
- koulu ei ole velvollinen järjestämään lisäopetusta, erillisiä kokeita tai uusintakuulustelua opiskelijalle, joka on ollut poissa.

Luvatun poissaolo

Lomamatkat, autokoulun ajotunnit, työssäkäynti ja muut vastaavanlaiset poissaolot ovat aiheettomia poissaoloja, joiden vuoksi kurssi saatetaan jättää arvostelematta.

Sairaus, terveydentilan hoito, osallistuminen koulun muuhun toimintaan (retket, ylioppilaskirjoitukset, opinto-ohjaajan luona käynti, oppilaskunnan hallituksen kokoukset yms.), osallistuminen viranomaistoimintaan (poliisikuulustelu, insinööriajo, ajokortin kirjallinen koe) ja muu kurssin opettajan kanssa etukäteen sovittu meno eivät sitä vastoin ole luvattomia poissaoloja.

Muista kuin äkillisestä sairastumisesta johtuvista poissaoloista opiskelija on velvollinen esittämään kurssin opettajalle selvityksen etukäteen ja keskustelemaan hänen kanssaan.

Sinun on itse huolehdittava siitä, että kurssin opettaja saa kurssin aikana selvityksen poissaoloista, jottei seurauksena olisi kurssin arvostelematta jättäminen.

Poistumislupa oppitunnilta

Oppitunneilta ei poistuta kesken opetuksen kotimatkabussiin, sillä se häiritsee työskentelyä.

Mikäli odotusaikasi kuitenkin muodostuisi yli 2 tunniksi, voit saada poistumislupalapun klo 15.35 ja sen jälkeen päättyville tunneille kotimatkakuljetukseen ehtimiseksi. Näytä lupa oppitunnin pitäjälle ja kerro, että sinun on lähdettävä esim. 5 minuuttia ennen tunnin päättymistä. Kokonaisia oppitunteja lupa ei koske. **Pyydä lupalappu opinto-ohjaaja Timo Marsiolta.**

3.6 Myöhästyminen

Oma menestymisesi vaatii, että teet työsi rehdisti ja täsmällisesti. Oppitunneilta myöhästyminen häiritsee aina kaikkien työskentelyä, ja siksi sitä on vältettävä. Aiheettomasta myöhästymisestä voi seurata se, että opiskelijaa ei oteta oppitunnille lainkaan.

3.7 Koulun työrauhan ja viihtyisyyden ylläpitäminen

Oma ja toisten työskentely on mahdollista vain, jos jokainen huolehtii omasta käytöksensä ja ympäristöstään tavalla, joka ei aiheuta kenellekään haittaa tai häiriötä. Vihdin lukion järjestyssäännöt löytyvät tämän oppaan lopusta.

Koulussa ja koulualueella tupakointi on kielletty (Laki 1.3.1995). Päihteiden ja huumeiden tuominen koulun alueelle ja niiden käyttö tai niiden vaikutuksen alaisena olominen koulun alueella ja kaikissa koulun järjestämissä tilaisuuksissa ja retkillä on kielletty.

3.8 Opiskeluvälineet

Kirjat, vihkot, kynät, kumit, konseptipaperit (A4) ja kaikki muutkin opiskeluvälineet lukiolainen hankkii itse. Nämä välineet on oltava aina oppitunnilla mukana. Koetilanteiden konseptipaperit opiskelijat saavat koulusta, joten omia papereita ei koetilaan saa tuoda. Koetilanteiden konseptipapereista peritään lukuvuoden alussa muutaman euron maksu. Huolehdiathan siitä, että olet hankkinut uuden jakson kurssien oppikirjat ennen kurssin alkua.

3.9 Kulkuneuvot

Polkupyörät jätetään niille osoitetuille paikoille. Huolehdi siitä, ettei pyöräsi estä hälytysajoneuvojen pääsyä koululle. Mopot, skootterit ja moottoripyörät pysäköidään uimahallin vieressä olevan pysäköintialueen ensimmäiseen väliin tulosuunnasta katsottuna. Lähinnä koulua oleva koko alue on tarkoitettu autoille.

3.10 Koulun retket ja vapaa-ajan toiminta

Joidenkin lukiokurssien ohjelmaan saattaa sisältyä opintokäynti tai muu retki. Koulun järjestämiltä retkiltä peritään opiskelijoilta matkakustannukset, sisäänpääsymaksut ja muut kulut kattava korvaus. Lukuvuosisuunnitelmaan kuuluva retki on kurssin opiskelijoille pakollinen, ellei toisin mainita.

Opiskelijaryhmän yhteisillä retkillä tulee olla koulun lupa ja koulun puolesta valvoja. Muunlaisia retkiä ei voi koulun nimissä järjestää. Opiskelijat ovat vakuutettuja koulun järjestämällä retkillä, jotka on vuosittain merkitty koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

Voit lukion opiskelijana osallistua kunnalliseen ja valtakunnalliseen urheilukilpailu- ja kurssitoimintaan. Neuvottele asiasta aineenopettajien kanssa.

4. Oppilaskuntatoiminta

Jokainen lukion opiskelija kuuluu **oppilaskuntaan**, joka valitsee lukuvuosittain itselleen puheenjohtajan, sihteerin, rahastonhoitajan, tilintarkastajat ja hallituksen jäsenet. Oppilaskuntaa ohjaa kaksi opiskelijoitten valitsemaa opettajaa. Lukuvuoden 2009 – 2010 aikana oppilaskuntaa ohjaavat Tuija Saarinen ja Minna Vainionpää.

Oppilaskunnan tehtävänä on suunnitella ja edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. Lukion oppilaskunta on järjestänyt vuosittain oppikirjojen yhteistilauksen sekä erilaisia tilaisuuksia ja tempauksia koulutyön piristykseksi. Lisäksi lukiossamme toimii opiskelijoiden ja opettajien yhteinen **keskustelufoorumi**, joka kokoontuu noin kerran kunkin jakson aikana. Keskustelufoorumin ideana on edistää opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutusta, käsitellä erilaisia koulun käytänteisiin liittyviä kysymyksiä ja kehittää koko Vihdin lukion työilmapiiriä.

Oppilaskunnalla on lukion tiloissa oma, **kaikkien opiskelijoiden käytössä oleva huone**, jossa on jääkaappi, kahvinkeitin ja mikroaaltouuni. Opiskelijat huolehtivat itse huoneen järjestyksestä ja siisteydestä.

5. Kurssimuotoisen luokattoman lukion tuntijako

Nuorille annettavan lukiokoulutuksen tuntijako ja Vihdin lukion kurssitarjonta lukuvuonna 2009 - 2010:

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset kurssit	Valtakunnalliset syventävät kurssit	Vihdin lukion soveltavat kurssit
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3	3
Perusopetuksen vuosiluokilta 1 - 6 alkava kieli (A1-kieli): englantia	6	2	4
Perusopetuksen vuosiluokilta 1 - 6 alkava kieli (A2-kieli): saksa, ranska yht.		16	2
Perusopetuksen vuosiluokilta 7 - 9 alkava kieli (B1-kieli)	5	2	3
muut kielet yhteensä (B2+B3)		27	4
Matematiikka			
• lyhyt oppimäärä	6	2	2
• pitkä oppimäärä	10	3	3
Fysiikka	1	7	2
Kemia	1	4	2
Biologia	2	3	2
Maantiede	2	2	1
Historia	4	2	2
Yhteiskuntaoppi	2	2	1
Elämäntietomustieto	3	2	
Filosofia	1	3	1
Psykologia	1	4	3
Uskonto	3	2	2
Terveystieto	1	2	2
Kuvataide	1 - 2	3	5
Musiikki	1 - 2	3	
Opinto-ohjaus	1	1	4
Liikunta	2	3	7
Tietotekniikka			3
Opiskelijan on suoritettava lukion aikana:			
Pakollisia kursseja	47 - 51	Syventäviä kursseja vähintään	10
Soveltavia kursseja			

Kurseja yhteensä vähintään	75		

6. Opiskeluohjeita

Opiskelu luokattomassa lukiossa lisää **valintamahdollisuuksiasi** huomattavasti. Samalla se edellyttää **vastuun ottamista** omasta opiskelusta ja etenemisestä. Se vaatii ponnistelua ja ennen kaikkea **pitkäjänteisyyttä**. Säännöllinen työskentely ja vaivannäkö tuottavat parhaan tuloksen. Lukiossa sinun on mahdollista suunnitella opiskelusi kiinnostuksesi ja voimiesi mukaan. Muista kuitenkin, että erityisesti opiskelujen alkuvaiheessa on huolehdittava siitä, että valitset kurssveja riittävästi, jotta pääset hyvään opiskelurytmiin (keskimäärin 6 – 7 kurssia/jakso). Jos aiot suorittaa lukion kolmessa vuodessa, **suositeltavat pakollisten kurssien määrät ovat vuosittain I: 25, II: 15 ja III: 5 – 9.**

Kiinnitä alusta lähtien huomiota **opiskelutekniikkaasi** ja pyri kehittämään sitä jatkuvasti. Oppiaineiden kurssit ovat tiiviitä, laajoja ja nopeatahtisia. Opettele huolehtimaan itse motivoinnistasi – yritä löytää asioiden positiiviset puolet. Oppiminen on tehokkainta, kun käytetään vaihtelevasti eri oppimistapoja ja niiden yhdistelmiä. Löydä omat vahvuutesi – **harjoitus tekee mestarin!**

Oppitunneista saat enemmän irti, kun olet **aktiivinen**, kyselet, kuuntelet, viittaat, väittelet, harjoittelet ja teet muistiinpanoja. Opettele käyttämään oppikirjojen lisäksi myös muita tietolähteitä. Onnistuminen vaatii älyllistä uteliaisuutta ja kokonaisuuksien hallintaa. Arvioi voimasi oikein, suunnittele opiskeluaikataulusi tavoitteittesi ja voimavarojesi mukaan.

Älä lannistu vaikeuksista vaan pyydä apua opiskelutovereilta, ryhmänohjaajalta, opinto-ohjaajalta, erityisopettajalta tai aineenopettajalta. Kouluyhteisömme kaikilla jäsenillä on yhteinen päämäärä: **myönteinen, kannustava ja oppimista helpottava ilmapiiri.**

- On tärkeää, että käyt viikoittain ryhmänohjaustunneilla, joilla saat ajankohtaista tarkentavaa tietoa tulevista tapahtumista ja mahdollisista muutoksista.
- Seuraa myös Info-tv:n, kuulutusten ja ilmoitustaulujen informaatioita.
- Erityisesti abiturienttien täytyy olla tarkkana, sillä ylioppilaskirjoituksiin ja tentteihin liittyvät asiat ja tarkemmat aikataulut päivittyvät lukuvuoden kuluessa.

7. Oman opinto-ohjelman laatiminen ja kurssivalinnat

Luokattomassa lukiossa voit **opiskella 2 - 4 vuotta**, rehtorin luvalla pitempäänkin. Vihdin lukion normaali kurssitarjonta tähtää lukion suorittamiseen kolmessa vuodessa. Harkitse tarkoin, jos haluat muun suorittamisajan. **Neuvottele tällaisessa tapauksessa opinto-ohjelmastasi aina opinto-ohjaajan kanssa.**

Lukio-opintojen alussa laadit itsellesi opinto-ohjelman pakollisista, syventävistä ja soveltavista kurseista ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan ja tutor-opiskelijoiden avustamana. **Kurssitarjottimelta** käyvät ilmi lukuvuoden aikana tarjottavat kurssit ja niiden sijoittuminen viidelle jaksolle.

Sinun on syytä tutustua huolellisesti kunkin jakson kurssitarjontaan ja suunnitella, mitä kurssveja aiot kyseisenä lukuvuotena suorittaa. Huonosti suunnitellut valinnat ja valintojen tekemättä jättäminen saattavat johtaa siihen, että opiskeluryhmään ei mahdu tai lukion suorittaminen normaalissa kolmessa vuodessa vaarantuu. Jos valintojen teko tuottaa ongelmia, kannattaa kääntyä opinto-ohjaajan puoleen.

7.1 Lukiota käyvien valinnat

Jokainen lukion opiskelija valitsee kurssitarjottimelta seuraavan lukuvuoden kurssit loppukevään aikana. Mikäli jonkin ryhmän opiskelijamäärä jää liian pieneksi, ryhmä voidaan poistaa tarjottimelta kokonaan. Jos ryhmän opiskelijamäärä muodostuu ylisuuriksi, ryhmää joudutaan pienentämään.

Jokainen opiskelija syöttää itse kurssivalintansa Wilma-tietokantaan. Tarkempaa informaatiota valintojen aikataulusta ja Wilmasta annetaan lukuvuoden aikana ryhmänohjaustunneilla.

7.2 Lukion aloittavien valinnat

Uusi opiskelija tekee ensimmäisen jakson kurssivalinnat yhteistyössä ryhmänohjaajan ja oman ryhmänsä tutor-ohjaajan kanssa. Muiden jaksojen valinnat tehdään Wilma-tietokantaan parin ensimmäisen kouluviikon aikana.

7.3 Ylisuurten ryhmien pienentäminen

Ylisuuriksi muodostuneiden ryhmien pienentämisessä noudatetaan seuraavaa järjestystä:

7.3.1 Uuden ryhmän perustaminen

Jos jollekin kurssille olisi tulossa huomattavasti enemmän opiskelijoita, kuin siihen pystytään ottamaan, voidaan perustaa uusi ryhmä, mikäli siihen on taloudelliset mahdollisuudet, vapaa opettaja ja vapaa tila. Kurssitarjottimella se voidaan sijoittaa mahdollisuuksien mukaan joko samaan palkkiin suuren ryhmän rinnalle tai sopivimpaan muuhun paikkaan. Mikäli vastaavasti saman kurssin jokin toinen ryhmä jää pieneksi, ryhmä voidaan lopettaa.

7.3.2 Opinto-ohjaaja tasoittaa ryhmät

Mikäli ryhmä on edellä mainittujen toimien jälkeenkin liian suuri, opinto-ohjaaja selvittää ryhmästä sellaiset opiskelijat, joilla ei ole estettä (= opetusta) valita kurssia muuna ajankohtana. Tällöin huolehditaan siitä, etteivät opiskelijan opinnot jossain jaksossa vaikeudu tarpeettomasti. Jos ns. vapaita opiskelijoita on enemmän, kuin on tarvetta siirtää, ratkaistaan siirtyvät opiskelijat arpomalla. Tämä vaihe pyritään tekemään lukiota käyvien osalta kevätlukukauden aikana ja uusien opiskelijoiden osalta ensimmäisen jakson aikana.

7.4 Valintojen muutokset

Lukuvuoden alussa saat tulosteen, josta selviävät kurssisi jaksoittain. **Mahdolliset muutokset tehdään opinto-ohjaajan kanssa ennen edellisen jakson koeviikon alkua.** Mikäli jätät muutokset tekemättä, on kurssin opettajalla oikeus päättää, voiko hän ottaa uuden opiskelijan opetusryhmäänsä. Jokaisen muutoksen edellytyksenä on, että opetusryhmässä on tilaa.

7.5 Lopullinen kurssitarjotin

Kevään ja kesän aikana on alustavaan kurssitarjottimeen saatettu tehdä lisäyksiä, poistoja ja/tai muita muutoksia. Nämä selviävät tästä opinto-oppaasta, jonka olet saanut lukuvuoden alkaessa. Lukuvuoden kuluessa voidaan tilanteen mukaan joutua vielä tekemään muutoksia, joista tiedotetaan kaikille perjantain ryhmänohjaustunneilla ja ilmoitustauluilla.

8. Kurssien suorittaminen

8.1 Koeviikot

Kunkin jakson lopussa on **kuusipäiväinen koeviikko**, jolloin ei ole työjärjestyksen mukaisia oppitunteja. Varsinaisten koeviikon päivien lisäksi kokeita saatetaan järjestää myös reunapäivinä, jolloin kyseisen jakson oppitunnit pidetään normaalisti lukuun ottamatta aamutunneille tai iltapäivään ajoittuvaa koetta. Koeviikosta laaditaan oma lukujärjestys, josta selviävät kokeiden ajat ja paikat sekä mahdolliset oppitunnit, kokeiden pohjatunnit ja muut erityisjärjestelyt. Työjärjestys toimitetaan ilmoitustaululle noin 1,5 viikkoa ennen koeviikon alkua.

Koeaika on 2,5 tuntia. Kokeesta saa poistua aikaisintaan tunnin kuluttua sen alkamisesta, minkä jälkeen myöhästyneitä ei enää päästetä sisälle. Mikäli et sairauden tai muun erityisen painavan syyn vuoksi voi osallistua kokeeseen, sinun on **ilmoitettava siitä viipymättä** joko kurssin opettajalle, kansliaan tai jollekin muulle opettajalle. **Kurssikokeen laiminlyönti ilman hyväksyttävää syytä voi johtaa kurssin keskeyttämiseen ja kuulusteluoikeuden menettämiseen.**

Huom! Tiukka koeviikko ja lukion vaatimukset edellyttävät valmistautumista koetta varten muulloinkin kuin koeviikon aikana.

Koeviikon kokeet palautetaan opiskelijoille aikaisintaan jakson päättymistä seuraavalla viikolla erikseen laaditun aikataulun mukaisesti. Samassa yhteydessä opiskelijat saavat jaksotodistuksen, josta käyvät ilmi opiskelijan kaikki lukion aikana suorittamat kurssit arvosanoineen. **Jaksotodistus tulee näyttää myös huoltajalle.**

8.2 Kurssin itsenäinen suoritus

Sinulla voi olla mahdollisuus opiskella joitakin kursseja itsenäisesti, osallistumatta opetukseen. Eri oppiaineiden opetussuunnitelmissa on kerrottu, onko kurssien suorittaminen itsenäisesti mahdollista vai ei.

Kurssin itsenäisestä suorittamisesta on **aina sovittava ainevastaavan opettajan kanssa**. Itsenäiseen opiskeluun voi kurssikokeen lisäksi kuulua esimerkiksi suullisia osuuk-sia, esseitä, tutkielma, projektityö, portfolio, oman työskentelyn kuvaus jne. Ainesvas-taava opettaja kirjaa itsenäisesti suoritettavaan kurssiin liittyvät työt erilliselle lomak-keelle, jonka opiskelija allekirjoittaa. Näin opiskelija **sitoutuu** tekemään opettajan kans-sa sovitut kurssiin liittyvät tehtävät ajallaan ja osallistumaan mahdolliseen kurssikokeeseen.

Itsenäisesti suoritettavan kurssin kuulusteluun osallistuminen on mahdollista aina, kun kurssi on tarjolla ja lisäksi uusintakuulustelupäivinä. Siihen ilmoittaudutaan kansliasta saatavalla uusintakuulustelulomakkeella. Itsenäisesti opiskeltu kurssi tulee aina suorit-taa hyväksytysti. Hylätty arvosana ei oikeuta kurssin suoritusmerkintään.

8.3 Muissa oppilaitoksissa suoritettavat kurssit

Voit saada muissa oppilaitoksissa suorittamasi kurssin hyväksytyksi rehtorin päätöksellä. Rehtori kuulee asiassa opinto-ohjaajaa ja / tai aineenopettajaa. Tarvittaessa sinulta voidaan edellyttää lisäsuorituksia kurssin hyväksytyksi lukemiseen.

8.4. Kouluverkkoyhteistyö

Vihdin lukion opiskelijat voivat valita kursseja Länsi-Uudenmaan koulutuskeskuksen eri koulutusaloilta, Laurea-ammattikorkeakoulusta ja Hiiden opistosta. Pääosin nämä kurssit ovat lukion soveltavia kursseja. Kurssitarjonta esitellään elokuussa lukuvuoden alussa.

Hiiden opistosta opiskelija voi valita kurssin opinto-ohjelmaansa, mikäli sen sisältö vastaa lukion vaatimuksia. Soveltuvuudesta lukion opinto-ohjelmaan tulee aina keskustella etukäteen opinto-ohjaajan kanssa. Kurssit ovat maksullisia. Ilmoittautuminen tapahtuu Hiiden opiston ohjeiden mukaisesti. Opiskelija hoitaa ilmoittautumisen itse ja välittää tiedon ilmoittautumisestaan opinto-ohjaajalle (lomake). Suurin osa opetuksesta on iltaisin.

8.5. Taito- ja taideaineiden lukiodiplomi

Lukiossamme voi suorittaa kuvataiteen, liikunnan, median ja musiikin lukiodiplomin. Opetushallitus vahvistaa oppiaineittain valtakunnalliset lukiodiplomin suorittamisen ehdot, arviointikriteerit ja todistuksen muodon. Lisätietoja saat opinto-ohjaajalta ja ainevastaavalta opettajalta.

8.6. Verkko-opiskelu

Vihdin lukio on mukana Itä-Suomen oppimisverkostossa eli ns. ISO-verstaassa sekä sen eteläisessä haarassa, Länsi-Uudenmaan kuntien omassa verkko-opiskelumahdollisuuksia tarjoavassa LUKU-verkostossa. ISO-verstaan toiminnan ideana on tarjota opiskelijoille joko ohjatusti tai omatahtisesti suoritettavia verkkokursseja, jotka vastaavat lukion pakollisia, soveltavia ja syventäviä kursseja. LUKU-verkoston toimintaa pyritään kehittämään asteittain samaan suuntaan: tavoitteena on yhteinen verkko-kurssitarjotin, jolta mukana olevien oppilaitosten opiskelijat voivat valita kursseja koulukohtaisen kurssitarjonnan lisäksi.

Vihdin lukion tutoreina verkko-opiskeluasioissa toimivat opinto-ohjaaja Riikka Huikuri, jonka kautta kaikki ISO-verstaan ja LUKU-verkoston opiskeluasiat hoidetaan, sekä lehtori Sirkka Sariola, joka on opiskelijatunnusten ja muiden toiminnallisten asioiden yhteyshenkilö. Opiskelijat voivat tutustua ISO-verstaan kurssitarjontaan osoitteessa www.isoverstas.fi, mutta maksullisille kursseille opiskelijan voi ilmoittaa ainoastaan rehtori opinto-ohjaajan kanssa keskusteltuaan. Jos olet kiinnostunut verkkokursseista, ota yhteys Riikka Huikuriin.

9. Arviointi

9.1 Opiskelijan arviointi

Opiskelijan arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukion aikana että lukio-opiskelun päättyessä. Palautteen tarkoituksena on kannustaa ja ohjata opiskelijaa opintojen suorittamisessa.

Arvioinnin tulee olla niin luotettavaa ja oikeudenmukaista kuin mahdollista, ja sen tulee riittävän monipuolisesti pohjautua eri tavoin annettuun näyttöön. Myös opiskelijan oma itsearviointi voidaan ottaa huomioon käyttämällä hyväksi arviointikeskusteluja ja -kyselyjä. Tällöin arvioinnilla pyritään kehittämään opiskelijan itsearviointitaitoja.

Lukion päätteeksi suoritettavan oppimäärän arvioinnin tarkoituksena on antaa tietoa jatko-opintojen järjestäjille, työnantajille ja muille vastaaville tahoille.

Opiskelija-arvioinnissa noudatetaan voimassaolevaa lainsäädäntöä ja Opetushallituksen hyväksymiä periaatteita.

9.2 Kurssin arviointi

Kaikki pakolliset ja syventävät kurssit arvostellaan numeroin 4 - 10, soveltavista kursseista annetaan joko suoritusmerkintä (S) tai numeroarvosana, joka ei vaikuta oppiaineen suoritettujen kurssien keskiarvosta muodostuvaan arvosanaan. Jos kurssiin kuuluu kirjallisia tehtäviä kurssikokeen lisäksi, **sinun tulee noudattaa opettajan antamaa tehtävien palautuspäivää**. Kaikki tehtävät on palautettava kurssin aikana. Kuvataiteissa tämä tarkoittaa töiden lisäksi tarvikemaksun maksamista. Tehtävien palauttamatta jättäminen voi mitätöidä suoritukseksi, ja kurssi voidaan katsoa keskeytetyksi.

Opettaja voi halutessaan myöntää yhdelle tehtävälle jättöaikaa seuraavan jakson puolelle. Käytäntö koskee tällöin aina koko ryhmää. Päätös yhden suorituksen palautusajan muutoksesta tehdään kurssin aikana, ja opettaja ilmoittaa viimeisen jättöpäivän, jota ei voi ylittää.

Yksittäiselle opiskelijalle lupa tehtävien myöhennettyyn palauttamiseen voidaan myöntää vain erittäin perustelluista syistä. Ota tällöin yhteys opettajaan ja sovi hänen kanssaan asiasta.

9.2.1 Kurssin keskeyttäminen

Sinulla on mahdollisuus keskeyttää kurssin opiskelu ennen kyseisen kurssin koeviikon alkua. Keskeyttämisilmoitus on tehtävä kansliasta saatavalla keskeyttämislomakkeella ja annettava kyseisen kurssin opettajalle.

Myös opettaja voi katsoa opiskelijan keskeyttäneen kurssin, mikäli opiskelija on luvatta pois oppitunneilta, poissaoloja on liikaa tai opiskelija ei ole palauttanut annettuja tehtäviä määräaikaan mennessä. Tällöin opettajan tulee varoittaa opiskelijaa keskeytysuhasta. Jos opettaja katsoo kurssin keskeytyneeksi, opiskelijalle annetaan suoritusmerkinnäksi ”keskeytynyt” (K). **Keskeytyneen kurssin (=arvioimatta jääneen kurssin) voi suorittaa vain osallistumalla uudelleen kurssille**.

Opiskelijan, joka ei ole läsnä kurssin kolmella ensimmäisellä oppitunnilla, katsotaan keskeyttäneen kurssin opiskelun.

9.2.2 Kurssin arvioimatta jättäminen

Hyväksyttävästä syystä poissa ollut opiskelija voidaan jättää kurssin päättyessä arvioimatta, jolloin opiskelijalla on oikeus antaa näyttö toisessa kurssikokeessa tai uusintakuulustelussa. Tällöin suoritusmerkinnäksi voidaan antaa ”osallistunut” (O). **Huomioi, että O-merkintä on osoitus kurssille osallistumisesta, ei merkki hyväksytystä tai hylätystä kurssista. Se ei siis kasvata kokonaiskurssimäärääsi. O-kurssi vaatii aina joko opettajan nimeämiä osasuorituksia tai koko kurssin uudelleen käymistä.**

Vilppi tai vilpin yritys kokeessa johtaa kokeen hylkäämiseen ja koko kurssin arvioimatta jättämiseen. Samaan tulokseen voi johtaa toisen tekstin osittainkin **plagiointi** ilman selkeitä lähde- tai viitemerkintöjä

9.2.3 O-merkinnän muuttaminen kurssisuoritukseksi

Opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa / täydentää O-merkitty kurssi hyväksytyksi tämän oppaan etusivulla olevan aikataulun mukaisesti. Perusperiaatteena on, että kunkin jakson O tulee suorittaa seuraavan jakson koeviikon loppuun mennessä. Mikäli kurssia

ei ole suoritettu määräaikaan mennessä, se muuttuu automaattisesti keskeytyneeksi. K-merkitty kurssi tulee suorittaa kokonaisuudessaan uudelleen opetukseen osallistumalla.

9.2.4 Hyväksytyt kurssin uusiminen

Hyväksytyt kurssin voi uusia

- osallistumalla uudelleen kurssin opetukseen
- osallistumalla **kyseistä kurssia seuraavan kesäkuun uusintakuulusteluun** (saman lukuvuoden kesäuusintapäivä).

Hyväksytyt kurssia voi yrittää uusia uusintakuulustelussa vain yhden kerran. Parempi arvosana jää voimaan.

9.2.5 Hylätyn kurssin uusiminen

Hylätyn kurssin voi suorittaa

- osallistumalla uudelleen kurssin opetukseen
- **yhden kerran** opetukseen osallistumatta joko kurssikokeessa (koeviikolla) silloin, kun kyseinen kurssi on menossa, tai uusintakuulustelussa. Molemmissa tapauksissa opiskelijan on sovittava asiasta kurssin opettajan kanssa ja ilmoitettava kokeeseen kirjallisesti kansliaan jätettävällä lomakkeella.

9.2.6 Uusintakuulustelut

Uusintakuulustelut järjestetään vähintään neljä kertaa lukuvuodessa. Lukuvuoden 2009 – 2010 uusintakuulustelu- ja ilmoittautumisajat näet tämän oppaan etukannesta. Uusintakuulusteluihin on ilmoitettava etukäteen kansliasta saatavalla lomakkeella. Ilmoittautuminen on sitova. Katso, että täytät kaikki kohdat tarkasti. Näissä kuulusteluissa on mahdollisuus suorittaa myös itsenäisesti opiskeltavia kursseja.

Oikeus osallistua uusintakuulusteluun on sellaisella opiskelijalla,

- jonka kurssiarvosana on hylätty (4) ja **joka ei ole aikaisemmin yrittänyt uusia kyseistä kurssia**
- joka on ollut hyväksyttävästä syystä (esim. sairaus) poissa kurssikokeesta ja sopinut kokeen suorituksesta asianomaisen opettajan kanssa. Sairaudesta on toimitettava todistus kurssin opettajalle.

Oikeutta osallistua uusintakuulusteluun ei ole sellaisella opiskelijalla,

- joka on jo kerran yrittänyt uusia hylättyä kurssiarvosanaa uusintakuulustelussa tai
- joka on ilmoittautunut uusintakuulusteluun mutta jättänyt tulematta kokeeseen ilman hyväksyttävää syytä.

9.2.7 Opiskelijan vastuu kurssiarvosanoista

Sinulla on velvollisuus osallistua ryhmänohjaajan tuokioon, jossa jaetaan jaksotodistus. Sinulla on jaksotodistuksen jakamisesta yksi viikko aikaa tiedustella opettajalta, miksi et ole saanut kurssista numeroa. Tämän jälkeen sinun katsotaan hyväksyneen suorittamasikin kurssin arvioimatta jäämisen.

9.3 Oppimäärän arvostelu

Suoritettuasi pakolliset ja valitsemasi kurssit saat **lukion päättötodistuksen.**

Oppiaineesta annetaan yksi ensisijaisesti pakollisten ja syventävien kurssiarvosanojen keskiarvon perusteella määräytyvä numero. Tätä oppiaineen kokonaisarvosanaa sinulla on mahdollisuus korottaa osallistumalla korotustenttiin lukio-opintojen päättövaiheessa.

(Korotustenteistä tarkemmin seuraavassa luvussa.) Tentin perusteella numeroa ei voi alentaa. Lisäksi todistukseen tulevat tiedot opiskelijan muista hyväksyttävästi suorittamista kursseista.

10. Ylioppilaskirjoitukset

10.1 Preliminäärit, kertauskurssit, ällitällit ja korotustentit

Useissa oppiaineissa järjestetään ylioppilaskirjoituksiin valmentavia **kertauskursseja**, jotka ovat laajuudeltaan joko kokonaisia tai puolikkaita. Kertauskurssit järjestetään jaksoissa 1 ja 3. Varmista lukuvuoden alussa kurssivalintalomakkeestasi, että olet valinnut niiden aineiden kertauskurssit, jotka aiot ylioppilaskirjoituksissa suorittaa.

Useissa oppiaineissa järjestetään viimeisen kurssin yhteydessä **preliminäärikoe**, joka on usein myös kurssin loppukoe. Preliminäärikokeet voivat olla valtakunnallisia, ja ne järjestetään tavallisesti 3. jakson lopussa tai 4. jakson alussa. Kokeissa harjoitellaan kokonaisuuksien ja asian hallinnan lisäksi ajankäyttöä, joten ne ovat kestoaltaan joko neljän tai kuuden tunnin mittaisia. Preliminäärikokeista, kielten kuunteluista ja kokeiden palautuksista laaditaan abiturienteille oma aikataulu, joka jaetaan ennen 3. jakson koeviiikon alkua.

Ennen kirjallisia ylioppilaskokeita ns. lukuvapaalla järjestettävät **ällitällit** (= oppiaineiden sisältöjen kertaustilaisuudet) ovat osa lukio-opintoja. Niiden tehtävänä on paitsi auttaa valmistautumisessa ylioppilaskokeisiin, myös tehostaa opiskelijan itsenäistä työkentelyä lukion loppuvaiheessa ja totuttaa aikaisempaa laajempien kokonaisuuksien hallintaan. **Sinun olisi hyvä osallistua erityisesti niiden oppiaineiden ällitälleihin, jotka aiot ylioppilaskirjoituksissa suorittaa. Huomioi kuitenkin, että ällitällejä ei järjestetä aineissa, joissa on kertauskurssi.** Ällitälleissä ei ole mahdollisuutta korottaa oppiaineen päättöarvosanaa tai yksittäisen kurssin numeroa.

Sinulla on mahdollisuus korottaa oppiaineen päättöarvosanaa **korotustenteissä**. Nämä erilliset kuulustelut järjestetään ylioppilaskirjoitusten jälkeen, ja niihin on erikseen ilmoitauduttava. Sekä korotustenteistä että ällitälleistä annetaan tarkempaa tietoa lukio-opiskelunsa päättövaiheessa oleville opiskelijoille erillisissä infotilaisuuksissa ja ryhmänohjaustunneilla.

10.2 Opintojen suorittaminen loppuun

Keväällä ylioppilaaksi kirjoittavan on suoritettava opintonsa loppuun kolmannen jakson päättymiseen mennessä. Jos olet vaihtanut jonkin oppiaineen laajuutta, voit opinto-ohjaajan suostumuksella suorittaa opintoja jaksossa neljä. Kaikki päättötodistuksen edellytykset (vähintään 75 kurssia koossa, kaikki pakolliset kurssit suoritettu sekä oppiaineet suoritettu hyväksytysti) on kuitenkin täytyttävä viimeistään 4. jakson loppuun mennessä.

Syksyllä ylioppilaaksi kirjoittavan on suoritettava opintonsa loppuun ensimmäisen jakson loppuun mennessä.

Huom! Oppiaine on suoritettu hyväksytysti, jos siinä ei ole hylättyjä arvosanoja seuraavassa taulukossa mainittua enempää:

Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit	Hylättyjä kurssi-arvosanoja saa olla enintään
1 – 2 kurssia	0

3 – 5 kurssia	1
6 – 8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

10.3 Ylioppilastutkinnon rakenne

Lukion päätteeksi toimeenpantavat ylioppilaskirjoitukset perustuvat eri oppiaineiden pakollisiin ja syventäviin kursseihin. Tutkinnon saa suorittaa hajautetusti enintään kolmena perättäisenä tutkintokertana. Ylioppilastutkinnon hajauttajien on sovittava kirjoitustensa aikataulu yhdessä opinto-ohjaajan kanssa.

Mahdollisuus suorittaa ylioppilastutkinto oppiaineessa on silloin, kun opiskelija on suorittanut kyseisen aineen kaikki pakolliset kurssit. Opiskelijalla on oikeus osallistua vieraan kielen lyhyen oppimäärän kokeeseen, kun hän on opiskellut vähintään kolme lukiokurssia tätä kieltä.

Ylioppilastutkintoon kuuluu vähintään neljä koetta. Äidinkielessä ja kirjallisuudessa järjestettävä koe on kaikille pakollinen. Kolme muuta pakollista koetta kokelas valitsee ryhmästä, johon kuuluvat

- toisen kotimaisen kielen koe
- vieraan kielen koe
- matematiikan koe
- reaaliaineen koe.

Matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraissa kielissä järjestetään vaativuudeltaan kahden tason kokeet. Kokelas saa lukio-opinnoistaan riippumatta valita, kumman tason mukaiseen kokeeseen hän edellä mainituissa aineissa osallistuu.

Kokelaan on kuitenkin suoritettava vaativampi koe vähintään yhdessä pakollisessa kokeessa.

- Hyväksytyyn ylioppilaskokeeseen saa uusia kerran.
- Hylätyn kokeen saa uusia kaksi kertaa.
- Ylioppilastutkintoa voi täydentää uusilla kokeilla vasta sitten, kun sen on suorittanut

10.4 Reaaliaineiden kokeet

Reaalikokeiden kirjoituspäiviä on kaksi, joiden välillä on noin viikko. Voit osallistua yhtenä koepäivänä vain yhden reaaliaineen kokeeseen ja siten suorittaa yhdellä tutkintokerralla enintään kaksi reaaliaineen koetta. Seuraavasta taulukosta näet kirjoitusaineiden ryhmittelyn sekä tehtävien lukumäärän. Lue kuitenkin aina tutkintokohtaiset koeohjeet tarkasti, sillä ne saattavat poiketa oheisesta taulukosta.

Huomioi, että jako ensimmäiseen ja toiseen koepäivään ei välttämättä noudata yo-kirjoitusten järjestystä. Syksyn 2009 ja kevään 2010 reaaliaineiden kirjoituspäivät näet tämän oppaan kalenteriosasta.

I koepäivä	tehtävien lukumäärä	vastausten lukumäärä	II koepäivä	tehtävien lukumäärä	vastausten lukumäärä
psykologia	10	6	uskonto, elämäkatsomustieto	10	6
filosofia	10	6	yhteiskuntaoppi	10	6
historia	10	6	kemia	12	8
fysiikka	13	8	maantiede	10	6
biologia	12	8	terveystieto	10	6

10.5 Äidinkielen koe

Äidinkielen ylioppilaskoe koostuu **tekstitaidon kokeesta ja esseekokeesta**. Tekstitaidon kokeessa opiskelijan on vastattava viidestä annetusta kysymyksestä kolmeen ja laadittava 1 – 2 sivun mittainen tiivis vastaus annetun aineiston pohjalta. Esseekoe on yhdistelmä aineisto- ja otsikkotehtäviä, joiden pohjalta tulee laatia 4 – 5 sivun mittainen yhtenäinen, jäsennelty teksti.

Kokeen molemmat osat arvostellaan erikseen ja niiden yhteispistemäärän perusteella määräytyy äidinkielen kokeen arvosana. Mikäli jompikumpi osio jää tekemättä sairauden tai muun syyn vuoksi, on kokeen molemmat osiot uusittava.

10.6 Kielten kokeet

Toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi) ja vieraisissa kielissä (englanti, saksa, ranska, espanja) järjestetään kahden eri tason mukaiset kokeet. Kokelas saa lukio-opinnoistaan riippumatta valita, kumman tason mukaiseen kokeeseen hän osallistuu.

Kielikokeet koostuvat **kuullunymmärtämiskokeesta ja kirjallisesta osasta**, jotka pidetään eri päivinä. Hyväksytyin arvosanan edellytyksenä on, että kokelas osallistuu molempiin kokeisiin samalla tutkintokerralla. Kullakin tutkintokerralla käytettäviä tehtävätyyppejä ei ilmoiteta etukäteen, mutta mahdollisia ovat kuuntelussa esimerkiksi monivaihtotehtävät, avoimet kysymykset, täydentämistehtävät ja tiivistäminen ja kirjallisissa kokeissa esimerkiksi erilaiset aukko-, käänös- ja muunnostehtävät.

10.7 Matematiikan koe

Matematiikan koe järjestetään vaativuudeltaan kahden tason mukaisena. Kokelas saa lukio-opinnoistaan riippumatta valita, kumman tason mukaiseen kokeeseen hän osallistuu. Pitkän ja lyhyen matematiikan kokeessa on kummassakin 15 tehtävää, joista kokelas saa vastata enintään kymmeneen.

Ylioppilastutkintolautakunta pyrkii sijoittamaan koetehtävät likimääräiseen vaikeusjärjestykseen helpommasta vaativimpaan. Syventävien kurssien tehtävät sijoitetaan yleensä niiden vaikeusasteesta riippumatta kokeen viimeisiksi tehtäviksi. Pitkän matematiikan kokeessa kaksi tehtävää on muita vaativampia ja ne edellyttävät tavallisia tehtäviä laajempaa tai syvällisempää käsittelyä. Nämä tehtävät arvostellaan asteikolla 0 – 9. Muiden tehtävien arviointiasteikko on 0 –6.

10.8 Erityisjärjestelyt

Mikäli sinulla on todettu **lukivaikeus tai jokin sairaus / vamma**, joka oikeuttaa ylioppilaskirjoituksissa erityisjärjestelyihin tai kompensatioon, toimita siitä todistus koululle mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, mutta viimeistään silloin, kun ilmoittaudut ensimmäistä kertaa ylioppilaskirjoituksiin. Mahdollinen erityisjärjestelypyyntö tulee kuitenkin tehdä hyvissä ajoin ennen tutkintoon ilmoittautumista. Anomukseen tulee liittää lääkärin ja/tai erityisopettajan lausunto vaikeuden tasosta. Myös muista erityisjärjestelyihin oikeuttavista syistä kannattaa keskustella rehtorin ja erityisopettajan kanssa hyvissä ajoin etukäteen.

Ylioppilastutkintoon ilmoittautumisesta ja tutkinnon suorittamisesta on tarkempia tietoja **Ylioppilaskokelaan oppaassa 2009 - 2010 (WSOY), joka jokaisen tänä lukuvuonna ylioppilaskirjoituksiin osallistuvan pitää hankkia itselleen kirjakaupasta**. Lisäksi koulu antaa informaatiota. Tietoa löytyy myös Internet-osoitteesta <http://www.ylioppilastutkinto.fi>.

11. Opiskeluterveydenhuolto

11.1 Terveydenhoitaja

Terveydenhoitaja on tavattavissa maanantaisin ja keskiviikkoisin ilman ajanvarausta klo 10.30 – 11.30, muina aikoina ajanvarauksella. Ajanvarauksen voi tehdä punaisesta kansista, joka sijaitsee terveydenhoitajan oven viereisessä olevalla pöydällä. Vastaanottotilat sijaitsevat lukion vanhan puolella 2. kerroksessa.

Terveystarkastukset järjestetään 1. vuoden opiskelijoille, ja niistä tiedotetaan Info-tv:n ja ryhmänohjaajien kautta. Lääkäripalvelut saa Nummelan terveystasemalta.

11.2 Suun terveydenhuolto

Karviaisen jäsenkuntien alueella toimivien oppilaitosten opiskelijoille tulee asetuksen mukaan järjestää kerran opiskeluaikana suun terveystarkastus, jossa selvitetään suun terveysneuvonnan ja palvelujen tarve. Tätä varten opiskelijat voivat varata vastaanottoajan hammashoidon ajanvarauksesta numerosta (09) 4258 2078. Hammashoitokäynnit ovat maksullisia 18 vuotta täyttäneille. Peruuttamattomasta ja käyttämättä jätetystä vastaanottoajasta peritään 31,50 €:n maksu 15 vuotta täyttäneiltä.

11.3 Nuorisoasema

Nuorisoasema (Nummelan terveystasema, os. Nummenselkä 2) on tarkoitettu kaikille karkkilalaisille, nummi-pusulalaisille sekä vihtiläisille 11-17-vuotiaille nuorille ja heidän läheisilleen. Nuorisoaseman palvelut ovat asiakkaille luottamuksellisia ja maksuttomia. Yhteyttä voit ottaa muun muassa perhe-, kaveri-, koulu-, mielenterveys- ja päihdeasioissa (tupakka, alkoholi, huumeet, pillerit). Ajan voit varata sosiaalityöntekijältä (09) 4258 2148, 050 384 9906 tai sairaanhoitajalta (09) 4258 2147, 050 384 9905 klo 9-15.

Vihdin nuorisoasema (Nummenselkä 2, Nummelan terveystasema) on tarkoitettu kaikille alle 25-vuotiaille nuorille ja heidän läheisilleen. Nuorisoasemalla on sairaanhoitajan ja sosiaalityöntekijän palvelut, kaikki luottamuksellisesti. Ajan voit varata puhelimitse sairaanhoitajan numerosta 050 384 9905 tai sosiaalityöntekijältä numerosta 050 384 9906 klo 8 – 16.

12. Tapaturman sattuessa

Toimintaohjeet koulutapaturmissa:

Arkipäivisin kello 8 - 16 lääkärin vastaanottoa tarvitseva potilas tulee toimittaa **päivystävän lääkärin vastaanotolle Nummelan terveystasemalle**. Mikäli kouluterveydenhoitaja ei ole paikalla, on suositeltavaa ottaa puhelimitse yhteyttä päivystävään sairaanhoitajaan ennen potilaan kuljettamista. Puhelin päivystävälle sairaanhoitajalle Nummelan terveystasemalle on (09) 4258 2100.

Tapaturman sattuessa koulussa tai koulumatkalla ilmoita siitä opettajalle. Koulun kansliasta saat tapaturmailmoituksen. Vihdin kunnan opiskelijoille otetun vakuutuksen perusteella korvataan vakuutusehtoihin kuuluvat kohtuulliset matkakulut tutkimuksiin

tehdyistä matkoista. Ensisijaisesti korvataan julkisen sektorin terveydenhuoltopalveluiden käyttämisestä aiheutuneita kuluja. Yksityisen sektorin lääkärikäyntejä korvataan, ellei ole mahdollista käyttää julkisen sektorin palvelua. Kodin ja koulun välisiä matkoja ei korvata. Vaatteita tai rikkoutuneita kulkuvälineitä yms. ei korvata.

Koulun kansliasta saat vahinkoilmoituksen, joka toimitetaan täytettynä kansliaan. Mukaan liitetään kaikki tapaturmasta aiheutuneet laskut, joista tulee ilmetä, että kyseessä on koulutapaturma. Vakuutuksesta korvataan hoitokuluina ainoastaan julkisen sektorin terveydenhuoltopalveluiden käyttämisestä aiheutuneita kuluja. **Tilinumero** ja mahdolliset kuitit on syytä jättää kansliaan, jotta korvausten maksaminen tapahtuisi joustavasti.

Mikäli joudut koulutapaturman vuoksi käymään terveysasemalla, sinun ei tarvitse maksaa poliklinikkamaksua, kunhan ilmoitat kysymyksessä olevan koulutapaturman. Maksu peritään suoraan koulutoimistolta.

13. Opintososiaaliset etuudet

13.1 Opintotuki

Valtion opintotuen piiriin kuuluvat 17 vuotta täyttäneet lukiolaiset. Opintorahan ja opintolainan suuruutta ja muita opiskelijoita koskevia sosiaalisia etuuksia selvitetään Opintotuki-oppaassa, jota saa kansliasta sekä Kelan verkkosivuilta (www.kela.fi/asiointi). Opintotuen voi hakea, palauttaa, perua tai lakkauttaa verkossa. Kanslia hoitaa opintotukeen liittyvät opiskelutietojesi varmistukset.

13.2 Koulumatkakustannukset

Yhdensuuntaisen koulumatkan on oltava opiskelijan asunnolta oppilaitokseen vähintään 10 kilometriä. **Koulumatkatukea on haettava erikseen joka lukuvuodeksi.** Hakemus- ja ostotodistuslomakkeita sekä neuvontaa ja tarkempia ohjeita saa koulun kansliasta ja Kansaneläkelaitoksen toimistosta (Tuusantie 1 Nummela) tai Kelan verkkosivuilta (www.kela.fi). Sinulle lähetetään Kelalta koulumatkatuesta kirjallinen päätös.

Sinun on ostettava kuukautta vastaavalle ajalle halvin mahdollinen lipputuote. Se on linja-autoissa yleensä 44 matkan koulumatkatukilippu. Kun ostettavan lipputuotteen hinta on vähintään 54 €, opiskelija maksaa lipusta 43 € ja lipun myyjä laskuttaa muun osan lipun hinnasta Kelalta. Lipun myynti- ja käyttöehdot on kerrottu ostotodistuksessa ja lipussa.

Koulumatkatukea maksetaan vähintään yhdeltä ja enintään yhdeksältä kuukaudelta lukuvuoden aikana.

Kelan maksamaa etuutta hakeva vastaa siitä, että hänen hakemuslomakkeessa antamansa tai erikseen toimittamansa lisäselvitykset ovat oikeita. Etuuden saajan on ilmoitettava Kelalle kaikista olosuhteidensa muutoksista, jotka vaikuttavat joko hänen oikeuteensa saada etuutta tai etuuden määrään. Muutoksista ilmoittaminen on etuudensaajan velvollisuus ja hänen vastuullaan.

14. Kurssien lyhyet kuvaukset ja oppikirjat

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat

Äidinkieli ja kirjallisuus

ÄI 1: Kieli, tekstit ja vuorovaikutus <i>Teoria:</i> Tekstikäsityksen syventäminen ja tekstilajien eri tehtävät. <i>Harjoittelu:</i> Kirjoitetaan erilaisia tekstejä ja tutustutaan niiden erityispiirteisiin.	• pakollinen • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• WSOY: Äidinkieli ja kirjallisuus -sarjan Käsikirja (uusin painos) • Tammi: Kielenhuollon Kivijalka
ÄI 2: Tekstien rakenteita ja merkityksiä <i>Teoria:</i> Tekstuaaliset keinot, kirjoittaminen prosessina ja informatiivisen puheen rakentaminen. <i>Harjoittelu:</i> Oman tekstin prosessointia ja tiedonhankintaa.	• pakollinen • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• WSOY: Käsikirja • Tammi: Kielenhuollon Kivijalka
ÄI 3: Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa <i>Teoria:</i> Proosan, lyriikan ja draaman erittelyä ja tulkintaa. <i>Harjoittelu:</i> Kirjoitetaan yksi laaja analyysi. Eritellään ja tulkitaan muita kirjallisuuden lajeja.	• pakollinen • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• WSOY: Käsikirja ja kurs sivihko 3 (uusin) • Tammi: Kielenhuollon Kivijalka
ÄI 4: Tekstit ja vaikuttaminen <i>Teoria:</i> Vaikuttamaan pyrkivien tekstien lajeja, argumentaatio ja media vaikuttajana. <i>Harjoittelu:</i> Argumentaatioanalyysi, mielipideteksti ja kantaa ottava puheenvuoro.	• pakollinen • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• WSOY: Äidinkieli ja kirjallisuus -sarjan Käsikirja
ÄI 5: Teksti, tyyli ja konteksti <i>Teoria:</i> Kaunokirjallisuuden eri aikakaudet ja tyylit. Kielen tyylikeinot. <i>Harjoittelu:</i> Kaunokirjallisten tekstien tarkastelua ja oman tyylin hiontaa ja huoltoa.	• pakollinen • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• WSOY: Äidinkieli ja kirjallisuus -sarjan Käsikirja ja kurssivihko 5 (uusin)
ÄI 6: Kieli, kirjallisuus ja identiteetti <i>Teoria:</i> Suomen kielen ja kirjallisuuden merkitys kansallisen identiteetin rakentamisessa. <i>Harjoittelu:</i> Suomalaisen kaunokirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja.	• pakollinen • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• WSOY: Äidinkieli ja kirjallisuus -sarjan kurssivihko 6 (uusin)
ÄI 7: Puheviestinnän taitojen syventäminen <i>Teoria:</i> Erilaiset vuorovaikutustilanteet. <i>Harjoittelu:</i> Esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelua, mahdollisuus osallistua valtakunnalliseen PUHVI-testiin.	• syventävä • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1 - 2	• ei oppikirjaa
ÄI 8: Tekstitaitojen syventäminen <i>Teoria:</i> Tekstityyppien ja -lajien kertaus, tekstin rakentaminen ja kielenhuolto. <i>Harjoittelu:</i> YO-kirjoituksiin valmentava tekstitaidon kokeen kurssi.	• syventävä • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• WSOY: Äidinkieli ja kirjallisuus -sarjan Kurssivihko 8 (Tekstitaitojen syventäminen)
ÄI 9: Kirjoittaminen ja nykykulttuuri <i>Teoria:</i> Perehtyminen kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun, median ajankohtaisaiheisiin ja nykykirjallisuuteen. <i>Harjoittelu:</i> Äidinkielen yo-esseekokeen kertauskurssi!	• syventävä • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• WSOY: Äidinkieli ja kirjallisuus -sarjan Kurssivihko 9 (Kirjoittaminen ja nykykulttuuri)

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat

ÄI 10: Medialukutaito • <i>Teoria:</i> Mediatekstien taustat ja tavoitteet ja niiden kriittinen arvioiminen. • <i>Harjoittelu:</i> Opiskelija tutkii valitsemaansa aiheetta ja esittelee kirjallisen työnsä ryhmässä.	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1-2	• ei oppikirjaa
ÄI 11: Kirjallisuuden verkkokurssi • <i>Sisältö:</i> Opiskelijat keskustelevat verkossa yhdessä muiden lukioiden opiskelijoiden kanssa yhteisesti sovittavista teksteistä. Kurssi toteutetaan monimuoto-opetuksena.	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1-3	• ei oppikirjaa
ÄI 12: Kirjallisuuden maailmassa • Kurssilla luetaan ja esitellään nuorten elämys- ja kokemusmaailmaan liittyvää ajankohtaista kirjallisuutta. Luettava kirjallisuus sovitaan yhteisesti.	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1-3	• ei oppikirjaa
ÄI 13: Kielenhuollon tukikurssi • Kurssilla kerrataan harjoituksin peruskielioppi.	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus ½ • suoritusvuosi 1-2	• Tammi: Kivijalka-sarjan kielenhuollon Kivijalka.
ÄI 14: Abikielioppi • Kurssilla kerrataan harjoituksin lukion keskeinen kielenhuolto.	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• Tammi: Kivijalka-sarjan kielenhuollon Kivijalka.
ÄI 15: Luova kirjoittaminen • Eri tekstilajien, -tyyppien ja -tyylien harjoittelua.	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1-2	• ei oppikirjaa
ÄI 16: Lukion Parnasso – teksteistä lehdeksi • Kootaan lehdeksi ajankohtaisia tapahtumia, mielenkiintoisia juttuja ja herätteleviä kannanottoja koulumaailmasta ja vähän sen ulkopuoleltakin.	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1-2	• ei oppikirjaa
ÄI 17: Lukion mediadiplomi • Opetushallituksen vuosittain antamien ohjeiden mukaisesti suoritettava diplomi. Lisätietoja äidin kielen ja kirjallisuuden opettajilta.	• soveltava • osin itsenäinen • laajuus 1 • aloitusvuosi 1	• ei oppikirjaa

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat

Englanti A1

ENA11 Nuori ja hänen maailmansa	• pakollinen • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: Culture Café 1 • Grammar Rules!
ENA12: Viestintä ja vapaa-aika	• pakollinen • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: Culture Café 2 • Grammar Rules!
ENA13: Opiskelu ja työ	• pakollinen • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: Culture Café 3 • Grammar Rules!
ENA14: Yhteiskunta ja ympäröivä maailma	• pakollinen • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Culture Café 4 • Grammar Rules!
ENA15: Kulttuuri	• pakollinen • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Culture Café 5 • Grammar Rules!
ENA16: Tiede, talous ja tekniikka	• pakollinen • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Culture Café 6 • Grammar Rules!
ENA17: Luonto ja kestävä kehitys	• syventävä • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• OTAVA: Culture Café 7 • Grammar Rules!
ENA18: Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen	• syventävä • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• OTAVA: Culture Café 8 • Grammar Rules!
ENA19: Suullinen kielitaito	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	
ENA110: Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi • Valitaan / tarjotaan joko ENA110 tai ENA111	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• OTAVA: abi Englanti
ENA111: Abikielioppi - perusrakenteiden tehoker- taus • Valitaan/tarjotaan joko ENA111 tai ENA110	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1/2 • suoritusvuosi 3	

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat

ENA112: Tehokurssi - peruskieliopin vahvistaminen • Valitaan / tarjotaan joko ENA112 tai ENA113	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	
ENA113: Tehokurssi - peruskieliopin vahvistaminen • Valitaan / tarjotaan joko ENA113 tai ENA112	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus ½ • suoritusvuosi 1	
ENA114: Creative Writing • Kirjallisen esityksen parantaminen	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus ½ • suoritusvuosi 3	
ENA115: English is fun! • Brittiläisen ja amerikkalaisen kulttuurin erityispiirteisiin tutustuminen.	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus ½ • suoritusvuosi 2	
ENA116: English speaking World Workshop • Irlanti, Skotlanti, Wales, Intia ...	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus ½ • suoritusvuosi 2-3	
ENA117: Kansainvälisyyskurssi	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • 1-3	

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat

Ruotsi (B1)

RUB 1: Koulu ja vapaa-aika	• pakollinen • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• WSOY: Magnet 1
RUB 2: Arkielämää Pohjoismaissa	• pakollinen • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• WSOY: Magnet 2
RUB 3: Suomi, Pohjoismaat, Eurooppa	• pakollinen • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• WSOY: Magnet 3
RUB 4: Elämää yhdessä ja erikseen	• pakollinen • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• WSOY: Magnet 4
RUB 5: Elinympäristömme	• pakollinen • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• WSOY: Magnet 5
RUB 6: Kulttuurin tekijöitä ja näkijöitä	• syventävä • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• WSOY: Magnet 6
RUB 7: Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen	• syventävä • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• Tammi: Helt okej! 7
RUB 8: Ruotsin suullisen kielitaidon kurssi • virikkeinä lehdet, videot ym. • Teatterikäynti ja / tai muu opintoretki	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2-3	
RUB 9: Perusopetuksen rakenteiden kertaus ja täydennys • valitaan joko RUB 9 tai RUB 12	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: Framsteg
RUB 10: Harjoittelua yo-kokeeseen • kirjoittamista, tekstejä, kuuntelua, kielioppia	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
RUB 11: Ruotsinkielisen kielialueen kulttuuri-kurssi	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • ei lv 2008-2009	
RUB 12: Perusopetuksen rakenteiden kertausta ja täydennystä • tehokurssi, valitaan joko RUB 12 tai RUB 9	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus ½ • suoritusvuosi 1	• opettaja laatii materiaalin

Saksa (A2)

SAA21: Nuori ja hänen maailmansa • arkielämän tilanteet, ihmissuhteet	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• WSOY: Genau 1
SAA22: Viestintä ja vapaa-aika	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• WSOY: Genau 2
SAA23: Opiskelu ja työ	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• WSOY: Genau 3
SAA24: Yhteiskunta ja ympäröivä maailma	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• WSOY: Genau 4
SAA25: Kulttuuri	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• WSOY: Genau 5
SAA26: Tiede, talous ja tekniikka	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• WSOY: Genau 6
SAA27: Luonto ja kestävä kehitys	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• WSOY: Viel Erflog, Deutsche Grammatik mit Übungen • WSOY: Genau 7-8
SAA28: Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
SAA29: Abikurssi harjoittelua yo-kokeeseen	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	
Saksa (B2)		
SAB21: Vapaa-aika ja harrastukset Vapaa-ajanvietto, harrastukset, nuorten arkipäivään liittyvät palvelutilanteet	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	OTAVA: Panorama Deutsch 1
SAB22: Meillä ja muualla Suomen ja saksankielisten maiden ihmiset, maantiede, historia ja nähtävyydet	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	OTAVA: Panorama Deutsch 2
SAB23: Ennen ja nyt	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	OTAVA: Panorama Deutsch 3
SAB24: Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Panorama Deutsch 4
SAB25: Kulttuuri	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Panorama Deutsch 5
SAB26: Yhteinen maapallomme	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Panorama Deutsch 6
SAB27: Tiede ja tekniikka Aloitetaan valmistautuminen yo-kokeeseen.	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	OTAVA: Kurz und gut 7-8
SAB28: Luonto ja kestävä kehitys Harjoitellaan yo-kokeeseen.	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	OTAVA: Kurz und gut 7-8
SAB29: Abikurssi Harjoittelua yo-kokeeseen, kielioppia, sanaston laajennusta, tekstejä	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
SAB210: Saksan suullisen kielitaidon kurssi • Valitaan joko SAB210 tai SAB211.	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2-3	
SAB211: Saksan suullisen kielitaidon kurssi Valitaan joko SAB211 tai SAB210.	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus ½ • suoritusvuosi 2-3	

Saksa (B3)

SAB31: Hyvää päivää, hauska tutustua • tervehtiminen, esittäytyminen, hyvästely • perusasiat itsestä, perheestä ja lähimmistä ihmis-suhteista	• syventävä • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: Kurz und gut 1-2
SAB32: Näin asiat hoituvat • jokapäiväiset kielenkäyttötilanteet, kuten ostok-silla käynti	• syventävä • ei suositella itse-näisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: Kurz und gut 1-2
SAB33: Vapaa-ajan harrastukset	• syventävä • ei suositella itse-näisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: Kurz und gut 3
SAB34: Meillä ja muualla • Suomen ja saksankielisten maiden ihmiset, maan-tiede, historia ja nähtävyydet	• syventävä • ei suositella itse-näisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Kurz und gut 4-6
SAB35: Ennen ja nyt	• syventävä • ei suositella itse-näisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Kurz und gut 4-6
SAB36: Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat	• syventävä • ei suositella itse-näisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Kurz und gut 4-6
SAB37: Kulttuuri	• syventävä • ei suositella itse-näisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• OTAVA: Kurz und gut 7-8
SAB38: Yhteinen maapallomme • maapallon nykytila ja tulevaisuus • Suomen ja saksankielisten maiden yhteiskuntien toiminta	• syventävä • ei suositella itse-näisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• OTAVA: Kurz und gut 7-8

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
SAB39: Abikurssi • harjoittelua yo-kokeeseen, kielioppia, tekstejä, sanaston laajennusta	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	
SAB310: Suullisen kielitaidon kurssi • Valitaan joko SAB310 tai SAB311	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2-3	
SAB311: Suullisen kielitaidon kurssi • Valitaan joko SAB311 tai SAB310	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2-3	

Ranska (A2)

RAA21: Nuori ja hänen maailmansa • arkielämän tilanteet, ihmissuhteet	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: Voilà 2
RAA22: Viestintä ja vapaa-aika	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: Voilà 2 ja 3
RAA23: Opiskelu ja työ	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: Voilà 3
RAA24: Yhteiskunta ja ympäröivä maailma	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Voilà 4
RAA25: Kulttuuri	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Voilà 5
RAA26: Tiede, talous ja tekniikka	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Voilà 6
RAA27: Luonto ja kestävä kehitys	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Voilà 6 • OTAVA: Bärlund – Jokinen: Ranskan kielioppi ja harjoitukset

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
RAA28: Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• OTAVA: Voilà 6 • OTAVA: Bärlund – Jokinen: Ranskan kielioppi ja harjoitukset
RAA29: Abikurssi • harjoittelua yo-kokeeseen	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• OTAVA: Voilà 6 • OTAVA: Bärlund – Jokinen: Ranskan kielioppi ja harjoitukset

Ranska (B2)

RAB21: Vapaa-aika ja harrastukset	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: Sur le vif 2A
RAB22: Meillä ja muualla • Oman maan ja ranskankielisten maiden ihmiset	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: Sur le vif 2B
RAB23: Ennen ja nyt	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: Voilà 2
RAB24: Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Voilà 2-3
RAB25: Kulttuuri • ranskankielisten maiden kulttuuri: kirjallisuus, musiikki, elokuva	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Voilà 3-4
RAB26: Yhteinen maapallomme	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Voilà 4-5
RAB27: Tiede ja tekniikka • eri tieteenalat, tekniikka ja viestinnän eri muodot	• syventävä • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• OTAVA: Voilà 5 • OTAVA: Bärlund – Jokinen: Ranskan kielioppi ja harjoitukset

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
RAB28: Luonto ja kestävä kehitys luonto ja sen ilmiöt, luontoon suhtautuminen	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	OTAVA: Voilà 6 OTAVA: Bärlund – Jokinen: Ranskan kielioppi ja harjoitukset
RAB29: Abikurssi harjoittelua yo-kokeeseen kielioppia, sanaston laajennusta, tekstejä, suullisen kielitaidon harjoittelua	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	OTAVA: Voilà 6 OTAVA: Bärlund – Jokinen: Ranskan kielioppi ja harjoitukset

Ranska (B3)

RAB31: Hyvää päivää, hauska tutustua yksinkertaiset arkipäivän viestintätilanteet perusasiat itsestä, perheestä sekä lähimmistä ihmissuhteista	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	OTAVA: Voilà 1 pour le lycée
RAB32: Näin asiat hoituvat suku, ystävät ja jokapäiväiset kielenkäyttötilanteet	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	OTAVA: Voilà 1 pour le lycée
RAB33: Vapaa-aika ja harrastukset	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	OTAVA: Voilà 2
RAB34: Meillä ja muualla oman maan ja ranskankielisten maiden ihmiset	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Voilà 3
RAB35: Ennen ja nyt	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Voilà 4
RAB36: Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Voilà 5
RAB37: Kulttuuri ranskankielisten maiden kulttuuri: musiikki, kirjallisuus, elokuva	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	OTAVA: Voilà 6 OTAVA: Bärlund – Jokinen: Ranskan kielioppi ja harjoitukset
RAB38: Yhteinen maapallomme Suomen ja ranskankielisten maiden yhteiskunta, maapallon nykytila, tulevaisuuden näkymät	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	OTAVA: Voilà 6 OTAVA: Bärlund – Jokinen: Ranskan kielioppi ja harjoitukset

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
RAB39: Abikurssi harjoittelua yo-kokeeseen kielioppia, sanaston laajennusta, tekstejä, suullisen kielitaidon harjoittelua	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	OTAVA: Voilà 6 OTAVA: Bärlund – Jokinen: Ranskan kielioppi ja harjoitukset
RAB310: Kansainvälisyyskurssi	soveltava laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	

Espanja (B3)

EAB31: Hyvää päivää, hauska tutustua tervehtiminen, hyvästely, esittäytyminen, perhe harjoitteleme yksinkertaisia puhetilanteita	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	Tammi: Entre Amigos (tekstikirja ja harjoituskirja)
EAB32: Näin asiat hoituvat suku, ystävät, arkipäivän viestintätilanteet	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	Tammi: Entre Amigos (tekstikirja ja harjoituskirja)
EAB33: Vapaa-aika ja harrastukset kiinnostusten ja mieltymysten ilmaisu puheviestinnässä, harrastukset ja vapaa-aika, juhlat perusrakenteiden harjoittelua	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	Tammi: Entre Amigos (tekstikirja ja harjoituskirja)
EAB34: Meillä ja muualla espanjankielisiä lomakohteita ja lomamatkasanastoa espanjankielisten ja suomalaisten ihmisten, tapojen ja kulttuurin vertailua puhe- ja kirjoitusviestintää	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	Tammi: Entre Amigos (tekstikirja ja harjoituskirja)
EAB35: Ennen ja nyt elämä ennen ja nyt, menneistä tapahtumista kertominen puheviestintää ja perusrakenteiden hallinnan vahvistamista	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	Tammi: Entre Amigos (tekstikirja ja harjoituskirja)
EAB36: Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat opiskelu ja työelämä, tulevaisuudensuunnitelmat ja niistä kertominen puhe- ja kirjoitusviestinnän keinoin työhakemusten laadinta espanjaksi	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	Tammi: Entre Amigos (tekstikirja ja harjoituskirja)
EAB37: Kulttuuri harjoitamme kaikkia kielitaidon osa-alueita aihepiirinämmä espanjalaisten maiden kulttuurit kirjallisuus, musiikki, maalaustaide ja elokuva	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	Tammi: Entre Amigos (tekstikirja ja harjoituskirja) opettajan materiaali

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
EAB38: Yhteinen maapallomme • yhteiskuntien toiminta, maapallon nykytila ja tulevaisuus • harjoitamme erityisesti kuullun- ja tekstinymmärtämistä sekä yksinkertaisten selostusten laadintaa suullisesti ja kirjallisesti	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• Tammi: Entre Amigos (tekstikirja ja harjoituskirja) • opettajan materiaali
EAB39: Abikurssi • harjoittelua yo-kokeeseen • kielioppia, sanaston laajennusta, tekstejä, kuullun ymmärtämistä sekä suullisen kielitaidon harjoittelua	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• Tammi: Entre Amigos (tekstikirja ja harjoituskirja) • opettajan materiaali

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat

Matematiikka, pitkä oppimäärä

MAA 1: Funktiot ja yhtälöt Yhtälöiden ratkaiseminen ja funktiokäsitteen täsmentäminen.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	WSOY: Pitkä matematiikka 1, Funktiot ja yhtälöt OTAVA: MAOL-taulukot (kaikilla kursseilla)
MAA 2: Polynomifunktiot Polynomilausekkeiden sieventäminen, polynomiyhtälöiden ja -epäyhtälöiden ratkaiseminen.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	WSOY: Pitkä matematiikka 2, Polynomifunktiot
MAA 3: Geometria Taso- ja avaruusgeometrian peruskäsitteet, pintaalojen ja tilavuuksien määrittäminen.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	WSOY: Pitkä matematiikka 3, Geometria
MAA 4: Analyyttinen geometria Käyrän yhtälöiden muodostaminen, geometria koordinaatistossa.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	WSOY: Pitkä matematiikka 4, Analyyttinen geometria
MAA 5: Vektorit Vektorikäsite ja vektorilaskennan perusteet.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	WSOY: Pitkä matematiikka 5, Vektorit
MAA 6: Todennäköisyys ja tilastot Tilastolliset jakaumat ja tunnusluvut, todennäköisyyskäsite, todennäköisyyden laskusäännöt ja todennäköisyysjakaumat.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	WSOY: Pitkä matematiikka 6, Todennäköisyys ja tilastot
MAA 7: Derivaatta Rationaaliyhtälöiden ja -epäyhtälöiden ratkaiseminen. Käsitteet raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta. Funktion derivoiminen ja kulun tutkiminen.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	WSOY: Pitkä matematiikka 7, Derivaatta
MAA 8: Juuri- ja logaritmfunktiot Juuri-, eksponentti- ja logaritmfunktioiden ominaisuudet ja vastaavien yhtälöiden ratkaiseminen. Yhdistetyn funktion derivoiminen ja käänteisfunktion derivaatta.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	WSOY: Pitkä matematiikka 8, Juuri- ja logaritmfunktiot
MAA 9: Trigonometriset funktiot ja lukujonot Trig. funktioiden sini, kosini ja tangentti ominaisuudet sekä trig. yhtälöiden ratkaiseminen. Lukujonon käsite, rekursiivinen, aritmeettinen ja geometrinen lukujono.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	WSOY: Pitkä matematiikka 9, Trigonometriset funktiot ja lukujonot

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
MAA 10: Integraalilaskenta • integraalikäsite, alkeisfunktioiden integroiminen, määrätty integraali, pinta-alojen ja tilavuuksien määrittäminen	• pakollinen • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2-(3)	• WSOY: Pitkä matematiikka 10, Integraalilaskenta
MAA 11: Lukuteoria ja logiikka • Väitelauseiden formalisoiminen ja totuustaulut, todistustekniikka, lukuteorian peruskäsitteet, kongruenssi ja Eukleideen algoritmi.	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1-2	• WSOY: Pitkä matematiikka 11, Lukuteoria ja logiikka
MAA 12: Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä • Virheen käsite, yhtälöiden ratkaiseminen numeerisesti, algoritminen ajattelutapa, matemaattiset apuvälineet.	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• WSOY: Pitkä matematiikka 12, Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä
MAA 13: Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi • Jatkuvuus ja derivoituvuus, epäoleelliset rajarvot, sarjat ja summat.	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• WSOY: Pitkä matematiikka 13, Differentiaali ja integraalilaskennan jatkokurssi
MAA 14: Pitkän matematiikan kertauskurssi • Lukion pitkän matematiikan keskeiset sisällöt, ylioppilaskokeet ja kokeessa vastaaminen.	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• WSOY: Pitkä matematiikka 14, Kertaus
MAA 15: Analyysi • Derivaatan geometrisia sovelluksia, differentiaaliyhtälöitä ja integromistekniikoita	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • ei lv 2008 – 2009	• ei oppikirjaa
MAA 16: Graafisen laskimen hyötykäyttö • Graafisen laskimen käyttö matematiikan opiskelun apuvälineenä.	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus ½ • suoritusvuosi 1-2	• ei oppikirjaa
MAA 17: Talousmatematiikkaa • Talouselämän käsitteitä, indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina- ja verotuslaskelmat. (=MAB7)	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: Variaabeli 7, Talousmatematiikka
MAA 18: Kompleksiluvut ja vektorilaskennan tietojen syventäminen • kompleksiluvut 2- ja 3-rivinen determinaatti, ristitulo ja skalaarikolmitulo ja niiden sovelluksia	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2-3	• ei oppikirjaa
MAA 19: Tehokurssi • Perusopetuksen matematiikan kertaus ja täydennys • Matemaattisten käsitteiden hallinta ja tehtävien luonne	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1/2 • suoritusvuosi 1	• ei oppikirjaa

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
Matematiikka, lyhyt oppimäärä		
MAB 1: Lausekkeet ja yhtälöt Lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus, yhtälöiden muodostaminen ja ratkaiseminen, toisen asteen polynomifunktiot ja yhtälöt.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	Tammi: SIGMA 1, Lausekkeet ja yhtälöt (uusin laitos 2009) OTAVA: MAOL- taulukot (kaikilla kursseilla)
MAB 2: Geometria Taso- ja avaruusgeometrian peruskäsitteet, pinta-alojen ja tilavuuksien määrittäminen.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	Tammi: SIGMA 2, Geometria
MAB 3: Matemaattisia malleja I Lineaarinen ja eksponentiaalinen malli, potenssi- ja eksponenttityhtälöiden ratkaiseminen.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	Tammi: SIGMA 3, Matemaattisia malleja I
MAB 4: Matemaattinen analyysi Derivaattakäsite, polynomifunktioiden derivoiminen ja funktion kulun tutkiminen.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Variaabeli 4, Matemaattinen analyysi
MAB 5: Tilastot ja todennäköisyys Tilastolliset jakaumat ja tunnusluvut, todennäköisyyskäsite, todennäköisyyden laskusäännöt ja todennäköisyysjakaumat.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Variaabeli 5, Tilastot ja todennäköisyys
MAB 6: Matemaattisia malleja II Lineaariset yhtälöparit ja yhtälöryhmät, kahden muuttujan epäyhtälöt, lineaarinen optimointi. Lukujonon käsite, aritmeettinen ja geometrinen lukujono.	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Variaabeli 6, Matemaattisia malleja II
MAB 7: Talousmatematiikka Talouselämän käsitteitä, indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina- ja verotuslaskelmat.	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	OTAVA: Variaabeli 7, Talousmatematiikka
MAB 8: Matemaattisia malleja III Trigonometriset funktiot ja trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen. Vektori käsite ja vektoreiden peruslaskutoimitukset, vektorit koordinaatissa.	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	OTAVA: Variaabeli 8, Matemaattisia malleja III
MAB 9: Lyhyen matematiikan kertauskurssi Lukion lyhyen matematiikan keskeiset sisällöt, ylioppilaskokeet ja kokeessa vastaaminen.	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	OTAVA: Variaabeli Kertauskirja (uusi ops)
MAB 10: Tehokurssi Perusopetuksen matematiikan kertausta ja täydennys. Matemaattisten käsitteiden hallinta ja tehtävien luonne.	soveltava ei itsenäisesti laajuus ½ suoritusvuosi 1	ei oppikirjaa.

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
MAB 11: Tehokurssi MAB 10 –kurssi laajempaan Valitse joko MAB 10 tai MAB 11 ei LV 2009 - 2010	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	ei oppikirjaa
MAB 12: Lukuteoria ja logiikka Väitelauseiden formalisoiminen ja totuustaulut, todistustekniikka, lukuteorian peruskäsitteet, kongruenssi ja Eukleideen algoritmi Huom! Valitse kurssitarjottimesta MAA 11	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	WSOY: Pitkä matematiikka 11, Lukuteoria ja logiikka

Fysiikka

FY 1: Fysiikka luonnontieteenä mittaamisen perusteet, liikkeen kuvaaminen, voima, energia, aineen rakenne ja perusvuorovaihtukset, säteily	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	WSOY: Physica 1, Fysiikka luonnontieteenä
FY 2: Lämpö energian säilyminen, termodynaamiset tilanmuuttajat, lämpöopin pääsäännöt ja faasimuutokset	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	WSOY: Physica 2, Lämpö
FY 3: Aallot värähdysliike, aallon synty ja eteneminen, aalto-liikkeet perusilmiöt, sädeoptiikka sekä ääni aalto-liikkeenä	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-2	WSOY: Physica 3, Aallot
FY 4: Liikkeen lait mekaniikan perusteet suoraviivaisessa liikkeessä, mekaaninen energia ja liikemäärä	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	WSOY: Physica 4, Liikkeen lait
FY 5: Pyöräminen ja gravitaatio mekaniikan perusteet pyörimisessä ja käyräviivaisissa liikkeissä	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	WSOY: Physica 5, Pyöräminen ja gravitaatio
FY 6: Sähkö tasavirtapiirit, sähkökenttä, vastukset, kondensaattorit ja puolijohteet	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	WSOY: Physica 6, Sähkö
FY 7: Sähkömagnetismi magnetismi, sähkömagneettiset induktioilmiöt ja vaihtovirtapiirit	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	Tammi: Fysiikka 7, Sähkömagnetismi

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
FY 8: Aine ja säteily sähkömagneettinen säteily, valosähköinen ilmiö, dualismi, atomimallit ja atomin rakenne, ydinfysiikka	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	Tammi: Fysiikka 8, Aine ja säteily
FY 9: Lukion fysiikan kertaus valmistautumista fysiikan yo-kirjoituksiin	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	Tammi: Fysiikan kertauskirja
FY 10: Fysiikan työkurssi fysiikan mittauksia ja niihin tehtävät työselostukset - ennen kurssia pitää olla suoritettuna FY1 - FY4. Ei koetta.	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	ei oppikirjaa
FY 11: Tähtitiede ja kosmologia astrofysiikka ja kosmologiaa	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-2	URSA: Polaris, koulun tähtitiede

Kemia

KE 1: Ihmisen ja elinympäristön kemia hiiliyhdisteiden kemiaa seokset, ainemäärä ja pitoisuus	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	OTAVA: Mooli 1, Ihmisen ja elinympäristön kemia
KE 2: Kemian mikromaailma aineen rakenne, jaksollinen järjestelmä, hapetusluku, kemiallinen sidos	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	OTAVA: Mooli 2, Kemian mikromaailma
KE 3: Reaktiot ja energia reaktiotyypit, mekanismit ja reaktionopeus sekä ainemäärälaskuja	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-2	OTAVA: Mooli 3, Reaktiot ja energia
KE 4: Metallit ja materiaalit metallien jännitesarja, elektrolyysi, hapettuminen ja pelkistyminen, polymeereja ja muita materiaaleja	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Mooli 4, Metallit ja materiaalit
KE 5: Reaktiot ja tasapaino vahvat ja heikot protolyytit, puskuriliuokset, liukoisuustasapaino	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Mooli 5, Reaktiot ja tasapaino
KE 6: Kemian työkurssi laboratoriotöitä, tutustumiskäynti ei koetta	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	ei oppikirjaa
KE 8: Kemian kertauskurssi kemian kurssien 1 - 5 syventävä kertaus harjoitustehtäviä vain yo-kokeeseen valmistautuvalle	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	OTAVA: Abin kemia

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat

Tietotekniikka

AT 1: Tietokoneiden käytön perusteet tietokoneiden peruskäyttö, Windows-käyttöjärjestelmä, tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, esitysgrafiikka	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-2	ei oppikirjaa
AT 2: Internetin eri osa-alueet ja hyötykäyttö HTML-kielen perusteet, nettietiikka, internetyhteisöt	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-2	ei oppikirjaa
AT 3: WWW-julkaisu HTML-kielen laajentaminen, editorien käyttö, www-sivujen tekeminen, kuvan käsittely, digi-kamera	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	ei oppikirjaa
AT 4: Ohjelmointikurssi tarjolla esim. kursseja: C, C++, Java	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1-2 suoritusvuosi 1-3	ei oppikirjaa

Biologia

BI 1: Eliömaailma elämän tunnusmerkit, erilaisten eliöryhmien ryhmittelyä miten ekosysteemit rakentuvat ja toimivat elämän erilaisuus ja evolutiivinen historia maapallolla	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	WSOY: BIOS 1, Eliömaailma
BI 2: Solu ja perinnöllisyys solu: elävien eliöiden perusyksikkö, soluissa tapahtuvat elämänilmiöt perinnöllisyystieteen perusteet : DNA, periytyminen, perintöaineksen muuttuminen	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	WSOY: BIOS 2, Solu ja perinnöllisyys
BI 3: Ympäristöekologiaa erilaisia luonnon ekosysteemejä, monimuotoisuus luonnossa ympäristön muutokset, ihmisen vaikutus ympäristömuutoksiin, kaupunkiekologiaa	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-2	WSOY: BIOS 3, Ympäristöekologiaa
BI 4: Ihmisen biologia ihmisen elintoimintojen tarkastelua (kudos-, solu- ja molekyyli-taso) ihmisen lisääntyminen ja yksilökehitys ihmisen evolutiivinen historia	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	WSOY: BIOS 4, Ihmisen biologia
BI 5: Bioteknologia solun hienorakenne, geenien toiminta geenitekniologia ja jalostus, geenit ja geenisairaudet bioteknologiaa, mikrobiologiaa	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	WSOY: BIOS 5, Bioteknologia

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
BI 6: Luonnon lumoa, työkurssi elämän monimuotoisuuden etsiminen, havainnoiminen ja tutkiminen vaihtuvia aiheita ja töitä mm. lajintunnistusta ja eliöiden rakenteen ja toiminnan tutkimista Kurssilla tehdään retkiä.	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	ei oppikirjaa
BI 7: Vielä kerran, kertauskurssi Kertausta ylioppilaskirjoituksia varten.	soveltava ei itsenäisesti laajuus ½ suoritusvuosi 3	ei oppikirjaa
BI 8: Biologian työkurssi Enäjärven ekologinen tutkiminen banaanikärpästen perinnöllisyys bakteeritutkimusta kirjallisten työselostusten tekemistä	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	ei oppikirjaa

Maantiede

GE 1: Sininen planeetta Maapallo avaruudessa. Maapallon geologinen rakenne ilmakehän ja vesikehän ilmiöt tekijät, jotka muuttavat koko ajan maapallon pintaa	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	OTAVA: Lukion maantiede 1, Sininen Planeetta
GE 2: Yhteinen maailma väestön rakenteelliset, alueelliset ja kulttuurilliset erot maapallolla ravinnontuotanto eri osissa maapalloa luonnonvarat → teollisuuden sijoittuminen ihmisen alueellisen toiminnan rakentuminen	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-2	OTAVA: Lukion maantiede 2, Yhteinen maailma
GE 3: Riskien maailma hasardimaantiede: Miten luonnonilmiöt vaikuttavat ihmisen toimintoihin maapallolla. Miten ihmisen omilla toimillaan aiheuttaa alueellisia hasardeja ("uhkia", "riskejä").	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Lukion maantiede 3 Riskien maailma
GE 4: Aluetutkimus maantieteellisen tiedon kerääminen karttojen tutkiminen ja tulkitseminen maantieteen työmenetelmät, teemakartat, aluetutkimus, paikkatietojärjestelmä	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Lukion maantiede 4: Aluetutkimus
GE 5: Kerran vielä, kertauskurssi kertausta ylioppilaskirjoituksia varten	soveltava ei itsenäisesti laajuus ½ suoritusvuosi 3	

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat

Historia

HI 1: Ihminen, ympäristö ja kulttuuri ihmisen ja luonnon vuorovaikutus sekä toimintaympäristön kehittyminen esihistoriasta nykyaikaan	pakollinen myös itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	OTAVA: Forum I, Ihminen, ympäristö ja kulttuuri
HI 2: Eurooppalainen ihminen eurooppalaisen kulttuurin keskeiset saavutukset sekä eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan muutos sekä tieteellinen ja aatteellinen kehitys	pakollinen myös itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	OTAVA: Forum II, Eurooppalainen ihminen
HI 3: Kansainväliset suhteet kansainvälisen politiikan keskeisiä tapahtumia, taustoja ja muutoksia 1800-luvun lopulta lähtien	pakollinen myös itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Horisontti, Kriisien ja muutosten aika
HI 4: Suomen historian käännekohtia Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja 1800-luvulta nykyaikaan	pakollinen myös itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Horisontti, Torpparista isännäksi
HI 5: Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan Suomen historiaa esihistoriasta vuoteen 1809 sekä suomalaista kulttuuriperintöä. Kurssiin sisältyy retki.	syventävä myös itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-2	OTAVA: Forum, Suomi esihistoriasta autonomian aikaan
HI 6: Kulttuurien kohtaaminen kohtaaminen ulkoeurooppalaisten kulttuurien kanssa tarkastellaan kulttuuripiirien ominaispiirteitä ja nykyaikaa sekä kulttuurien välistä vuorovaikutusta	syventävä myös itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	Edita: Maailmankulttuurien aikakirja
HI 7: Sotahistoria. Miksi sotia, mitä niistä seurannut? Sodan etiikkaa. Onko sotia tulevaisuudessa?	soveltava myös itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	
HI 8: Historian kertauskurssi kerrataan yo-kirjoituksia varten	soveltava ei itsenäisesti laajuus ½ suoritusvuosi 3	HYOL: Historia ylioppilastutkinnon ainereaalikokeena yhteistilaus kurssin alussa

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat

Yhteiskuntaoppi

YH 1: Yhteiskuntatieto suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteiden sekä hyvinvointiyhteiskunnan tunteminen, valta ja vaikuttaminen	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	WSOY: Lukiolaisen yhteiskuntatieto
YH 2: Taloustieto kansantalouden keskeisten periaatteiden tunteminen taloudellisten kysymysten käsittelyä kuluttajan, yritysten ja valtion näkökulmista	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	OTAVA: Forum, Taloustieto
YH 3: Kansalaisen lakitieto selvitetään oikeuksia, etuja ja velvollisuuksia kansalaisena, kuluttajana ja työntekijänä	syventävä myös itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	WSOY: Jokaisen oikeustieto
YH 4: Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni sekä maailmantilanne nyt perehtymistä ajankohtaiseen maailmantilanteeseen ja EU:n toimintaan valmiutta ajankohtaiseen keskusteluun EU:sta ja ajankohtaisista poliittisista kysymyksistä	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	Edita: Kansalainen ja Eurooppa
YH 5: Yhteiskuntaopin kertauskurssi kertausta ylioppilaskirjoituksia varten	soveltava ei itsenäisesti laajuus ½ suoritusvuosi 3	HYOL: Yhteiskuntaoppi ylioppilastutkinnon ainereaalikokeena yhteistilaus kurssin alussa

Elämäkatsomustieto

ET 1: Hyvä elämä identiteetin ja yksilöllisen elämän muodostuminen ja sisältö sekä mahdollisuudet hyvän elämän tavoitteluun	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	Tammi: Hjelm-Slotte: Dialogi hyvästä elämästä
ET 2: Maailmankuva Pohditaan maailmankuvan muodostumista ja nykyajassa vaikuttavien maailmankuvien eroja sekä valmistaudutaan kysymään ja arvioimaan väitteiden ja uskomusjärjestelmien perusteluja.	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	Tammi: Hjelm-Slotte: Dialogi tiedosta ja maailmankuvasta
ET 3: Yksilö ja yhteisö Pohditaan yksilöä, yhteisöllisyyttä, yhteiskuntaa ja ihmisten välistä vuorovaikutusta. Perehdytään oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumiseen.	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	Tammi: Hjelm-Slotte: Dialogi yksilöstä ja yhteiskunnasta
ET 4: Kulttuuriperintö ja identiteetti Pohditaan kulttuuriperintöä hyvän elämän lähtökohdaksi sekä toisaalta jatkuvasti kehittyvänä ilmiönä. Perehdytään sekä maailman että Suomen nyky-yhteiskunnan monikulttuurisuuteen.	syventävä myös itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
ET 5: Maailman selittäminen katsomusperinteissä Pohditaan erilaisia tapoja selittää maailmaa myytisissä, uskonnollisissa ja katsomuksellisissa perinteissä. Perehdytään erilaisten katsomusten syntyyn, historiaan ja tutkimukseen. ET5 = UE4	syventävä myös itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	(Kurssi tarjotaan UE4-kurssina.)

Filosofia

FI 1: Johdatus filosofiseen ajatteluun keskeisten filosofisten ongelmien pohdintaa, erilaisten ratkaisuvaihtoehtojen hahmottamista sekä itsenäisen ajattelun kehittämistä	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	Atena: Filosofian haasteet
FI 2: Filosofinen etiikka tutustuminen filosofisen etiikan tärkeimpiin ongelmiin, käsitteisiin ja teorioihin elämän ja toiminnan arviointia moraalisesta näkökulmasta	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	Edita: Etiikan Odysseia
FI 3: Tiedon ja todellisuuden filosofia tieto ja tietäminen filosofiassa tutustuminen todellisuuden perusrakenteisiin, tieteellisen tutkimuksen luonteeseen sekä tiedollisten uskomusten kriittiseen arviointiin	syventävä myös itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	Edita: Tiedon Odysseia
FI 4: Yhteiskuntafilosofia perehtyminen yhteiskuntafilosofian keskeisiin suuntauksiin oikeudenmukaisuuden, yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien sekä vallan ja omistamisen oikeuttamisen pohdintaa	syventävä myös itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	Edita: Yhteiskunnan Odysseia
FI 5: Filosofian kertauskurssi kertausta ylioppilaskirjoituksia varten	soveltava ei itsenäisesti laajuus ½ suoritusvuosi 3	

Opinto-ohjaus

OP 1: Koulutus, työ ja tulevaisuus lukio-opiskelu ja jatko-opiskelu hajautetusti kolmen vuoden aikana	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	VAIN abeille: WSOY: Ylioppilaskokelaan opas
OP 2: Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 ei lv 2008 - 2009	

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
OP 3: Tutortoiminta • koulutus ja toimiminen tutorina	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus ½ • suoritusvuosi 2	
OP 4: Perehtyminen jatko-opintoihin • jatko-opintosuunnitelmistaan epävarmoille	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus ½ • suoritusvuosi 3	
OP 5: Työelämä tietous • vain itsenäisesti • suoritusohjeet opinto-ohjaajalta	• soveltava • itsenäisesti • laajuus ½ • suoritusvuosi 1-3	
OP 6: Yrittäjyyskurssi • tutustuminen yrittäjyyteen ja yritystoimintaan	• soveltava • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1-3	

Psykologia

PS 1: Psykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus	• pakollinen • ei itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: PS, Lukion psykologia 1
PS 2: Ihmisen psykkinen kehitys • vauvaikä, lapsuus, nuoruus, aikuisuus, vanhuus • kehitykseen vaikuttavat tekijät	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 1	• OTAVA: PS, Lukion psykologia 2
PS 3: Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet • psyyke ja aivot, kognitiivisen toiminnan perusteita: vireys, tarkkaavaisuus, aistiminen, havaitseminen, muisti ja oppiminen	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: PS, Lukion psykologia 3
PS 4: Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 2	• OTAVA: PS, Lukion psykologia 4
PS 5: Persoonallisuus ja mielenterveys	• syventävä • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• OTAVA: PS, Lukion psykologia 5
PS 6: Sosiaalipsykologia • ryhmän toiminta, vuorovaikutus, sosiaalisten havaintojen jäsentyminen, yksilö yhteisön osana	• soveltava • ei suositella itsenäisesti • laajuus 1 • suoritusvuosi 3	• OTAVA: PS, Sosiaalipsykologia

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
PS 7: Vuorovaikutuskuvioita ja opiskelutaitoa ihmisten välisen vuorovaikutuksen tarkastelua havainnoiden, pohtien ja psykologian uudempia teorioita ja työskentelytapoja soveltaen opiskelutaitoa ja ajattelun voimaa oppimisen ja ajattelun psykologiaa	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	
PS 8: Opiskelutaitoa ja ajattelun voimaa oppimisen ja ajattelun psykologian pohjalta kehitetään omia opiskelutottumuksia ja viritellään tutkivaa, pohtivaa mieltä	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 ei lv 2008 – 2009	
PS 9: Kertauskurssi psykologian yo-kokeessa suorittavalle valmistautumista yo-kokeeseen ja kurssien kertausta	soveltava ei itsenäisesti laajuus ½ suoritusvuosi 3	OTAVA: Abi psykologia

Evankelis-luterilainen uskonto

UE 1: Uskonnon luonne ja merkitys uskonnon määrittely, tutkiminen, ydinkysymykset uskonto yhteisössä ja yksilön kokemuksessa Raamattu pyhänä kirjallisuutena Raamatun synty, sisältö, tutkimus, tulkinta ja vaikutus kulttuuriin	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	Kirjapaja: Uskonnon MATKAKIRJA 1 Totuutta etsimässä uusin painos (2009) Huom! UUDISTETTU MATKAKIRJA-sarja, kun valmistuu!
UE 2: Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta kristillisen kirkon synty, alkukirkko, idän ja lännen kirkon ero lännen kirkko keskiajalla, idän kirkon kehitys, reformaatio, kirkot uudella ajalla, nykyinen kristikunta, kirkkojen ja uskontojen vuoropuhelu	pakollinen ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	Kirjapaja: Uskonnon MATKAKIRJA 2 Kirkon, kulttuurin ja uskon jäljillä uusin painos
UE 3: Ihmisen elämä ja etiikka elämän tarkoitus, kärsimys, kuolema kristillinen käsitys Jumalasta, ihmisestä, pelastumisesta ja luonnosta hyvä ja paha, kristillinen etiikka, teoriat; yksilö- ja yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	Kirjapaja: Uskonnon MATKAKIRJA 3 Hyvää etsimässä uusin painos
UE 4: Uskontojen maailmat hindulaisuus, buddhalaisuus, Kiinan ja Japanin uskonnot, juutalaisuus ja islam levinneisyyden, kannattajamäärien, pyhien kirjojen, opin, kultin, rituaalien ym. näkökulmasta. Luonnonkansojen uskonnot	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	Kirjapaja: Uskonnon MATKAKIRJA 4 Uskonnot tänään uusin painos
UE 5: Mihin suomalainen usko? muinaissuomalainen uskonto, Suomen kirkkohistorian yleislinjat, luterilainen kirkko, muita kristillisiä ja ei kristillisiä yhteisöjä Suomessa. Kristinuskon kulttuuri- ja yhteiskuntavaikutukset Suomessa	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	Edita: Suomalaisen uskonnon ARKKI

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat
UE 6: Eettinen toimintakurssi kohteena jokin humanitääristä työtä tekevä järjestö, yhteisö, yhdistys oppilaan valinnan mukaan	soveltava vain itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	ei oppikirjaa
UE 7: Ihmissuhdekurssi elämänkaaren vaiheet, itsetunto, tunteet, kuunteleminen, minä- ja sinä viestit, ihmissuhteet perheessä, ystäväpiirissä, parisuhteessa...	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	
UE 8: Uskonnon kertauskurssi koko lukion uskontokurssien kertaaminen Yo-kokeeseen valmistautuvalle	soveltava ei itsenäisesti laajuus ½ suoritusvuosi 3	WSOY: Uskonnon kertauskirja (Soili Timonen)

Ortodoksinen uskonto

UO 1: Ortodoksinen maailma	pakollinen laajuus 1 suoritusvuosi 1-2	
UO 2: Uskonoppi ja etiikka	pakollinen laajuus 1 suoritusvuosi 3	
UO 3: Raamattutieto	pakollinen laajuus 1 suoritusvuosi 1-2	
UO 4: Uskonto ja maailmat, vastaava kurssi UE4	syventävä laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	
UO 5: Ortodoksinen Suomi	syventävä laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat

Kuvataide

KU 1: Minä, kuva ja kulttuuri taide ja taidekäsitykset yksilön elämässä ja yhteiskunnassa, kuva ja sen valta, taide kulttuurin tulkkina, kuvan rakentamisen keinot, tulkinta ja analysointi, oma kuvallinen ilmaisu	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	tarvikemaksu 10€ Luokassa käsikirja: Kuvataide
KU 2: Ympäristö, paikka ja tila tilan käsite ja tilan kokeminen, arkkitehtuuri ja muotoilu, maisema, rakennus, esine ja taideteos mallintaminen, havainnekuvat, pienoismallit ja materiaalikokeilut	pakollinen/syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-2	tarvikemaksu 10€ Luokassa käsikirja: Kuvataide
KU 3: Media ja kuvien viestit median kuvat ja niiden tarkastelu, graafinen suunnittelu, kuva ja sana(valokuva, elokuva, video, internet (www-maailma ja tietokonepelit)) tuotemerkkien visuaalinen maailma	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	tarvikemaksu 10€ Luokassa käsikirja: Kuvataide
KU 4: Taiteen kuvista omiin kuviin taidekuvan tulkinta ja analyysi, taidehistorian ja taiteen tuntemuksen kautta omaan ilmaisuun luomisprosessin vaiheet, kuvan sisällön ja muodon viestit	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	tarvikemaksu 10€ Luokassa käsikirja: Kuvataide
KU 5: Nykyaikaisen taiteen työpaja nykyaikaisen taiteen ilmiöt ja erilaiset taidekäsitykset, kulttuurien vuorovaikutus ja erilaiset visuaaliset alakulttuurit, taiteen ammatit ja organisaatioita	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	tarvikemaksu 10€ Luokassa käsikirja: Kuvataide
KU 6: Maalauksen työpaja värioppia ja –ilmaisu, akryylimaalaukset ja öljymaalaukset; tekniikat ja niiden mahdollisuudet, oma ilmaisu	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	tarvikemaksu 15€ Luokassa käsikirja: Kuvataide
KU 7: Grafiikan työpaja grafiikan menetelmät: laakapaino, syväpaino ja kohopaino, materiaalit, vedostaminen, merkinnät ja kehystäminen Kurssilla tehdään kartonkigrafiikkaa.	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	tarvikemaksu 15€ Luokassa käsikirja: Kuvataide
KU 8: Piirtämisen työpaja piirustus ja piirtäminen, piirtämisen tekniikoita, sommittelua ja omaa ilmaisu	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	tarvikemaksu 10€ Luokassa käsikirja: Kuvataide
KU 9: Keramiikan ja kuvanveiston työpaja rakentelua ja muovailua, veistoksia ja käyttöesineitä savesta ja muista materiaaleista (esim. kipsi, kanaverkko, rautalanka, paperimassa jne.)	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	tarvikemaksu 10€ Luokassa käsikirja: Kuvataide
KU 10: Kuvataiteen lukiodiplomi Opetushallituksen vuosittain antamien ohjeiden mukaan itsenäisesti suoritettava diplomi. Väh. neljä kuvataidekurssia oltava suoritettuna ennen diplomia. Lisätietoja kuvataideopettajalta.	soveltava itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 3	tarvikemaksu tapauskohtaisesti

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat

Musiikki

MU 1: Musiikki ja minä erilaiset mahdollisuudet osallistua musiikkikulttuuriin, paljon musisointia	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	WSOY: Lukion musa 1, Intro
MU 2: Moniääninen Suomi monipuolista musiikkia pääpaino musisoinnissa ja kuuntelussa	pakollinen/syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	
MU 3: Ovet auki musiikille tutustumista erilaisiin musiikkikulttuureihin soittaen, laulaen, kuunnellen	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	
MU 4: Musiikki viestii ja vaikuttaa musiikki esim. elokuvissa, näyttämöllä, joukkoviestimissä	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	
MU 5: Musiikkiprojekti tuotetaan musiikkiproduktio, esim. musikaali, kavalkadi, show	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	
MU 6: Lauluyhtye / kuoro	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	
MU 7: Bändikurssi / soitinyhtyeet	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	
MU 8: Laulun ABC	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	
MU 9: Musiikin lukiodiplomi	soveltava itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat

Liikunta

LI 1: Taitoa ja kuntoa perustaitojen ylläpito ja kehittäminen, palloilu, suunnistus, musiikkiliikunta, kuntosali, uinti	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	
LI 2: Liikuntaa yhdessä ja erikseen fyysisen kunnon harjoittelu, lihashuolto ja rentoutus, palloilu, talviliikunta, jokin uusi liikuntalaji	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2	
LI 3: Virkisty liikunnasta oma liikuntasuunnitelma ja sen toteutus, virkistys, uudet liikuntalajit	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	
LI 4: Yhdessä liikkuen Wanhoiden päivän perinne, salonki- ja vakiotanssit, esiintyminen	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	
LI 5: Kuntoliikunta henkilökohtainen liikuntasuunnitelma, oman kunnon kohotus ja seuranta	syventävä ei suositella itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	
LI 6: Rentoutuminen ja virkistys, stressin synty ja hallinta	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	
LI 7: Retkeilykurssi vaeltaen, pyöräillen, meloen, retken suunnittelu ja toteutus	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	
LI 8: Projektikurssi	soveltava itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	
LI 9: Liikunnan lukiodiplomi	soveltava itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	
LI 10: Valmennuskurssi urheilijalle 1 sovittava opettajan kanssa	soveltava itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	
LI 11: Valmennuskurssi urheilijalle 2 sovittava opettajan kanssa	soveltava itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	
LI 12: Valmennuskurssi urheilijalle 3 sovittava opettajan kanssa	soveltava itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	

Lyhyt kuvaus kurssin sisällöstä	Kurssitiedot	Oppikirjat

Terveystieto

TE 1: Terveyden perusteet terveyden ja sairauden määrittelyä, terveelliset elämäntavat, opiskelukykyisyys, kansanterveys ja terveysuhat	pakollinen ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1	Tammi: Lukion Dynamo, Terveyden perusteet
TE 2: Nuoret, terveys ja arkielämä aikuisuuden ja itsetuntemuksen näkökulma, terveysvalintojen ja -ongelmien arviointi	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 1-3	Tammi: Lukion Dynamo, Nuoret, terveys ja arkielämä
TE 3: Terveys ja tutkimus terveystietojen syventäminen, elämä ja kuolema, hyvä vai paha olo, terveystottumukset, pienoisterveystutkimus	syventävä ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	Tammi: Lukion Dynamo, Terveys ja Tutkimus
TE 4: Nuoren fyysinen ja psyykinen turvallisuus käytännön ensiaputaitoja, auttaminen, mahdollinen tutustumiskäynti	soveltava ei itsenäisesti laajuus 1 suoritusvuosi 2-3	DUODECIM: Ensiapuopas 5. tarkistettu painos
TE 5: Terveystiedon kertauskurssi yo-kokeeseen valmistautuvalle	soveltava ei itsenäisesti laajuus ½ suoritusvuosi 3	Atena: Virtaa - Kertauskirja

Kalenteri 1. jakso (11.8. 2009 – 30.9.2009)

vk	2009				
33	TI	11.8.	1		
	KE	12.8.	2		
	TO	13.8.	3		
	PE	14.8.	4		
	LA	15.8.			
	SU	16.8.			
34	MA	17.8.	5		
	TI	18.8.	6		
	KE	19.8.	7		
	TO	20.8.	8		
	PE	21.8.	9		
	LA	22.8.			
SU	23.8.				
35	MA	24.8.	10		
	TI	25.8.	11		
	KE	26.8.	12		
	TO	27.8.	13		
	PE	28.8.	14		
	LA	29.8.			
SU	30.8.				
36	MA	31.8.	15	Koulukuvaus klo 8.00 alkaen. Seuraa ilmoitustaulua.	
	TI	1.9.	16		
	KE	2.9.	17		
	TO	3.9.	18		
	PE	4.9.	19		
	LA	5.9.			
SU	6.9.				
37	MA	7.9.	20	yo-kuuntelu: toinen kotimainen kieli ruotsi / BA ja BB klo 8	
	TI	8.9.	21	yo-kuuntelu: vieras kieli, pitkä oppimäärä / EA klo 8, SA klo 11, FA ja PA klo 15	
	KE	9.9.	22	yo-kuuntelu: vieras kieli, lyhyt oppimäärä / SC klo 8, FC klo 11, EC klo 14, PC klo 15	
	TO	10.9.	23		
	PE	11.9.	24	yo-koe: äidinkieli, suomi, tekstitaidon koe	
	LA	12.9.			
SU	13.9.				
38	MA	14.9.	25	yo-koe: psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia	
	TI	15.9.	26		
	KE	16.9.	27	yo-koe: vieras kieli pitkä oppimäärä / EA, SA, FA, PA	
	TO	17.9.	28		
	PE	18.9.	29	yo-koe: toinen kotimainen kieli / ruotsi BA, BB	
	LA	19.9.			
SU	20.9.				
39	MA	21.9.	30	yo-koe: äidinkieli, suomi, esseekoe	
	TI	22.9.	31		
	KE	23.9.	32	yo-koe: uskonto, elämäntutkimus, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto	koeviikko
	TO	24.9.	33		koeviikko
	PE	25.9.	34	yo-koe: matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä / MAA, MAB	koeviikko
	LA	26.9.			
SU	27.9.				
40	MA	28.9.	35	yo-koe: vieras kieli, lyhyt oppimäärä / SC, EC, FC, PC	koeviikko
	TI	29.9.	36		koeviikko
	KE	30.9.	37		koeviikko

Kalenteri 2. jakso (1.10.2009 – 29.11.2009)

vk	TO	1.10.	1	eppujaiset
	PE	2.10.	2	
	LA	3.10.		
	SU	4.10.		
41	MA	5.10.	3	
	TI	6.10.	4	
	KE	7.10.	5	
	TO	8.10.	6	
	PE	9.10.	7	
	LA	10.10.		
	SU	11.10.		
syysloma 12.10. - 16.10.2009				
42	LA	17.10.		
	SU	18.10.		
43	MA	19.10.	8	koepalautukset ja jaksotodistukset 1. vuositason vanhempainilta viimeinen ilmoittautuminen uusintakuulusteluun klo 12.00 mennessä abien ylioppilaskirjoitusinfo
	TI	20.10.	9	
	KE	21.10.	10	
	TO	22.10.	11	
	PE	23.10.	12	
	LA	24.10.		
	SU	25.10.		
44	MA	26.10.	13	uusintakuulustelu klo 16.00 – 18.30 3. vuositason vanhempainilta / lukion matematiikkakilpailu
	TI	27.10.	14	
	KE	28.10.	15	
	TO	29.10.	16	
	PE	30.10.	17	
	LA	31.10.		
	SU	1.11.		
45	MA	2.11.	18	
	TI	3.11.	19	
	KE	4.11.	20	
	TO	5.11.	21	
	PE	6.11.	22	
	LA	7.11.		
	SU	8.11.		
46	MA	9.11.	23	lukion fysiikkakilpailu lukion kemiakilpailu
	TI	10.11.	24	
	KE	11.11.	25	
	TO	12.11.	26	
	PE	13.11.	27	
	LA	14.11.		
	SU	15.11.		
47	MA	16.11.	28	koeviikko
	TI	17.11.	29	
	KE	18.11.	30	
	TO	19.11.	31	
	PE	20.11.	32	
	LA	21.11.		
	SU	22.11.		
48	MA	23.11.	33	koeviikko
	TI	24.11.	34	
	KE	25.11.	35	
	TO	26.11.	36	
	PE	27.11.	37	
	LA	28.11.		

	SU	29.11.		

Kalenteri 3. jakso (30.11.2009 – 7.2.2010)

49	MA	30.11.	1	Itsenäisyysjuhla ja lakkiaiset klo 14.00 itsenäisyyspäivä
	TI	1.12.	2	
	KE	2.12.	3	
	TO	3.12.	4	
	PE	4.12.	5	
	LA	5.12.		
	SU	6.12.		
50	MA	7.12.	6	
	TI	8.12.	7	
	KE	9.12.	8	
	TO	10.12.	9	
	PE	11.12.	10	
	LA	12.12.		
	SU	13.12.		
51	MA	14.12.	11	joulujuhla, koepalautukset ja jaksotodistukset
	TI	15.12.	12	
	KE	16.12.	13	
	TO	17.12.	14	
	PE	18.12.	15	
	LA	19.12.	16	
	SU	20.12.		
52/ 53	MA	joululoma 21.12.2009 - 6.1.2010		
1	TO	7.1.	17	viimeinen ilmoittautuminen uusintakuulusteluun klo 12.00 mennessä
	PE	8.1.	18	
	LA	9.1.		
	SU	10.1.		
2	MA	11.1.	19	uusintakuulustelu klo 16.00 – 18.30
	TI	12.1.	20	
	KE	13.1.	21	
	TO	14.1.	22	
	PE	15.1.	23	
	LA	16.1.		
	SU	17.1.		
3	MA	18.1.	24	9. luokkalaisten vierailupäivä
	TI	19.1.	25	
	KE	20.1.	26	
	TO	21.1.	27	
	PE	22.1.	28	
	LA	23.1.		
	SU	24.1.		
4	MA	25.1.	29	abishow koeviikko
	TI	26.1.	30	
	KE	27.1.	31	
	TO	28.1.	32	
	PE	29.1.	33	
	LA	30.1.		
	SU	31.1.		
5	MA	1.2.	34	koeviikko koeviikko koeviikko koeviikko koeviikko
	TI	2.2.	35	
	KE	3.2.	36	
	TO	4.2.	37	
	PE	5.2.	38	
	LA	6.2.		
	SU	7.2.		

Kalenteri 4. jakso (8.2.2010 – 11.4.2010)

6	MA	8.2.	1	yo-koe: äidinkieli, tekstitaidon koe
	TI	9.2.	2	
	KE	10.2.	3	
	TO	11.2.	4	
	PE	12.2.	5	
	LA	13.2.		
	SU	14.2.		
7	MA	15.2.	6	yo-kuuntelu: vieras kieli, pitkä oppimäärä / EA klo 8, SA klo 11, FA klo 13, PA klo 15
	TI	16.2.	7	yo-kuuntelu: toinen kotimainen kieli ruotsi / BA, BB klo 8
	KE	17.2.	8	yo-kuuntelu: vieras kieli, lyhyt oppimäärä / SC klo 8, EC klo 11, FC klo 14, PC klo 15
	TO	18.2.	9	penkkaripäivä
	PE	19.2.	10	vanhojen päivä
	LA	20.2.		
	SU	21.2.		
8	22.2. - 26.2.2010 talviloma			
	LA	27.2.		
	SU	28.2.		
9	MA	1.3.	11	koepalautukset ja jaksotodistukset viimeinen ilmoittautuminen uusintakuulusteluun klo 12.00 mennessä
	TI	2.3.	12	
	KE	3.3.	13	
	TO	4.3.	14	
	PE	5.3.	15	
	LA	6.3.		
	SU	7.3.		
10	MA	8.3.	16	uusintakuulustelu klo 16.00 – 18.30
	TI	9.3.	17	
	KE	10.3.	18	
	TO	11.3.	19	
	PE	12.3.	20	
	LA	13.3.		
	SU	14.3.		
11	MA	15.3.	21	yo-koe: äidinkieli, esseekoe
	TI	16.3.	22	
	KE	17.3.	23	yo-koe: vieras kieli, pitkä oppimäärä / EA, SA, FA, PA
	TO	18.3.	24	
	PE	19.3.	25	yo-koe: uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto
	LA	20.3.		
	SU	21.3.		
12	MA	22.3.	26	yo-koe: toinen kotimainen kieli, ruotsi / BA, BB
	TI	23.3.	27	
	KE	24.3.	28	yo-koe: matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä / MAA, MAB
	TO	25.3.	29	
	PE	26.3.	30	yo-koe: psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia
	LA	27.3.		
	SU	28.3.		
13	MA	29.3.	31	yo-koe: vieras kieli, lyhyt oppimäärä / EC, SC, FC, PC
	TI	30.3.	32	
	KE	31.3.	33	koeviikko
	TO	1.4.	34	koeviikko
pääsiäinen 2.4.-5.4.2010				
	TI	6.4.	35	koeviikko
	KE	7.4.	36	koeviikko
	TO	8.4.	37	koeviikko
	PE	9.4.	38	koeviikko
	LA	10.4.		
	SU	11.4.		

Kalenteri 5. jakso (12.4.2010 – 5.6.2010)

15	MA	12.4.	1	
	TI	13.4.	2	
	KE	14.4.	3	
	TO	15.4.	4	
	PE	16.4.	5	
	LA	17.4.		
	SU	18.4.		
	MA	19.4.	6	
	TI	20.4.	7	
	KE	21.4.	8	
	TO	22.4.	9	
	PE	23.4.	10	
	LA	24.4.		
	SU	25.4.		
17	MA	26.4.	11	2. vuositason vanhempainilta koepalautukset ja jaksotodistukset viimeinen ilmoittautuminen uusintaan klo 12.00 mennessä vapunpäivä
	TI	27.4.	12	
	KE	28.4.	13	
	TO	29.4.	14	
	PE	30.4.	15	
	LA	1.5.		
	SU	2.5.		
18	MA	3.5.	16	uusintakuulustelu klo 16.00 – 18.30
	TI	4.5.	17	
	KE	5.5.	18	
	TO	6.5.	19	
	PE	7.5.	20	
	LA	8.5.		
	SU	9.5.		
19	MA	10.5.	21	helatorstai lomapäivä
	TI	11.5.	22	
	KE	12.5.	23	
	TO	13.5.		
	PE	14.5.		
	LA	15.5.		
	SU	16.5.		
20	MA	17.5.	24	Huomio, lukiossa olevat opiskelijat! Viimeinen ilmoittautumispäivä syksyn 2010 yo-kirjoituksiin
	TI	18.5.	25	
	KE	19.5.	26	
	TO	20.5.	27	
	PE	21.5.	28	
	LA	22.5.		
	SU	23.5.		
21	MA	24.5.	29	(koeviikko) koeviikko koeviikko koeviikko
	TI	25.5.	30	
	KE	26.5.	31	
	TO	27.5.	32	
	PE	28.5.	33	
	LA	29.5.		
	SU	30.5.		
22	MA	31.5.	34	koeviikko koeviikko koeviikko kokeiden palautukset keväťjuhla ja lakkiais / jaksotodistukset
	TI	1.6.	35	
	KE	2.6.	36	
	TO	3.6.	37	
	PE	4.6.	38	
	LA	5.6.	39	
	SU	6.6.		
23	MA	7.6.		viimeinen ilmoittautuminen uusintakuulusteluun klo 14.00 mennessä Lukionsa päättäneet ja ulkopuoliset: Viimeinen ilmoittautuminen syksyn 2010 yo-kirjoituksiin.

21. Järjestyssäännöt

1. Järjestyssääntöjen tavoitteet

- Sääntöjen tavoitteena on viihtyisä, turvallinen ja rauhallinen kouluyhteisö.
- Jokainen on vastuussa yhteisölle sääntöjen noudattamisesta.

2. Koulualue ja kouluaika

- Koulualue tarkoittaa sekä lukio- että yläkoulurakennusta ja niihin liittyviä piha- ja pysäköintialueita.
- Kouluajaksi katsotaan työsuunnitelman mukainen työaika sekä kaikki koulun ja oppilaskunnan järjestämät tilaisuudet.
- Moottoriajoneuvot ja polkupyörät pysäköidään niille tarkoitettulle paikoitusalueelle.

3. Päivittäinen työskentely

- Oppitunnit alkavat ja päättyvät täsmällisesti koulun normaalin työjärjestyksen tai erikseen ilmoitetun ohjelman mukaisesti.
- Jokaisella on oikeus työrauhaan.
- Oppitunnilta ilman pätevää syytä myöhästyneitä opiskelijoita ei oteta tunnille.
- Opettaja tai rehtori voi määrätä epäasiallisesti käyttäytyvän tai opiskelua häiritsevän opiskelijan poistumaan tunnilta.
- Epäasiallisesta käytöksestä voi seurata puhuttelu, yhteydenotto kotiin, kirjallinen varoitus tai määräaikainen koulusta erottaminen.
- Matkapuhelimet ja muut elektroniset laitteet on pidettävä äänettöminä tai pois päältä oppitunneilla.
- Koetilaisuuksiin ja ylioppilaskirjoituksiin ei saa tuoda matkapuhelimia tai muita vastaavia laitteita.
- Erityisluokissa ja tiloissa noudatetaan niihin erikseen sovittuja ohjeita.
- Opettaja ja opiskelijat huolehtivat, että opetustila on siisti oppitunnin päättyessä.
- Koulun omaisuutta on käsiteltävä huolellisesti.
- Rikkoutuneesta tai vaaraa aiheuttavasta omaisuudesta on heti ilmoitettava kansliaan ja rehtorille.

4. Käytävät, aulat ja ruokala

- Opiskelijat käyvät ruokailemassa heille osoitetussa ruokailuvuorossa.
- Koulun yleisissä tiloissa oleskelevat henkilöt eivät saa aiheuttaa häiriötä oppitunneille tai koetilaisuuksille.
- Koulun ulkopuoliset henkilöt eivät saa oleskella koulussa ilman opettajan tai rehtorin antamaa lupaa.
- Kouluyhteisön jäsenet vastaavat koulun ja koulualueen siisteydestä ja viihtyisyydestä.

5. Tupakointi ja päihteet

- Tupakkatuotteiden (mukaan lukien nuuskan) käyttö on kielletty koulussa ja koulualueella.

- Alkoholin ja muiden huumaavien aineiden tuominen ja niiden käyttö on kielletty kouluaikana, koulualueella ja kaikissa koulun järjestämissä tilaisuuksissa (mukaan lukien retket).
- Päihteitä ja tupakkatuotteita koskevien sääntöjen rikkomisesta seuraa yhteydenotto huoltajaan, kirjallinen varoitus tai määräaikainen koulusta erottaminen.

6. Vilppi ja vilpin yritys

- Vilpillinen toiminta koetilaisuuksissa tai muussa työskentelyssä, kuten esimerkiksi tutkielman tai esitelmän valmistelemisessä, johtaa suorituksen hylkäämiseen ja mahdollisesti sen saattamiseen opettajakunnan ja vanhempien tietoon.

7. Poissaoloselvitykset

- Opiskelijan sairastuessa tai joutuessa olemaan muun pakottavan syyn vuoksi poissa koulusta, on tästä ilmoitettava koululle.
- Kaikki poissaolot on selvitettävä kirjallisesti
- Poissaolot voivat johtaa kurssin keskeytymiseen
- Koulu ei ole velvollinen järjestämään lisäopetusta, erillisiä kokeita tai uusinta-kuulusteluja opiskelijalle, joka on ollut poissa.
- Satunnaisen vapautuksen opetuksesta voi pätevästä syystä myöntää kurssin opettaja.
- Luvan enintään viiden päivän poissaoloon myöntää ryhmänohjaaja.
- Luvan yli viiden päivän ja enintään vuoden poissaoloon myöntää rehtori

8. Muut määräykset

- Niissä asioissa, joita ei järjestyssäännöissä erikseen mainita, noudatetaan lukiota koskevia säännöksiä ja määräyksiä, kuten lukiolakia ja koulun opinto-opasta.